

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra regionálního managementu a práva

Bakalářská práce

Využití pravidel Incoterms v mezinárodním obchodě

Vypracovala: Michaela Kotrčová

Vedoucí práce: Ing. Martina Krásnická, Ph.D., LL.M.

České Budějovice 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Michaela KOTRČOVÁ**
Osobní číslo: **E19387**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Téma práce: **Využití pravidel INCOTERMS v mezinárodním obchodě**
Zadávací katedra: **Katedra regionálního managementu a práva**

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Pravidla INCOTERMS jsou nejpoužívanějšími obchodními zvyklostmi v mezinárodním obchodě. Cílem práce je popsat a zhodnotit jejich využití s důrazem na změny v souvislosti s INCOTERMS 2020.

Metodický postup:

Bude využita především analytická metoda, tj. studium literatury a právních předpisů se zaměřením na účetní, resp. daňový pohled (clo, DPH). Pro praktickou část bude průzkum proveden pomocí dotazníku, který bude zaslán podnikům, které využívají INCOTERMS.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Teoretická část
3. Metodika práce a hypotézy
4. Praktická část
5. Vyhodnocení
6. Závěr
7. Summary
8. Seznam použité literatury
9. Přílohy

Rozsah pracovní zprávy: **40 – 50 stran**

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

ROZEHNALOVÁ, N. Právo mezinárodního obchodu . 3. Aktualizované a doplněné vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. S. 549. ISBN 978-80-735-7562-5.

ROZEHNALOVÁ, N., a kol. Mezinárodní právo soukromé Evropské unie (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I). 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 389 str. ISBN: 978-80-7598-123-3

RAMBERG, Jan. ICC guide to Incoterms 2010: understanding and practical use. Paris: International Chamber of Commerce, 2011, 216 s. ISBN 978-92-842-0082-5

ŠUBERT, Miroslav. Uplatňování pravidel Incoterms v praxi zahraničního obchodu. 1. vyd. Praha: ICC Česká republika, 2011, 124 s. ISBN 978-80-904651-0-7 4.

ŠUBERT, Miroslav. Incoterms 2010: pravidla ICC pro použití dodacích doložek ve vnitrostátním a mezinárodním obchodě : platnost od 1. ledna 2011. Praha: ICC Česká republika, 2010, 184 s. ISBN 978-80-903297-9-9

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Krásnická, Ph.D., LL.M.**
Katedra regionálního managementu a práva

Datum zadání bakalářské práce: **3. března 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2022**

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 02 České Budějovice

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích

Michaela Kotrčová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala své vedoucí bakalářské práce Ing. Martině Krásnické, Ph.D., LL.M. za odborné vedení, cenné rady a trpělivost.

Obsah

1	Úvod	2
2	Teoretická část.....	4
2.1	Obchod	4
2.2	Mezinárodní obchod.....	4
2.2.1	Postavení obchodních zvyklostí v mezinárodním obchodním právu	4
2.2.2	Vykládací pravidla	5
2.2.3	Mezinárodní obchodní komora (International Chamber of Commerce – ICC)	5
2.3	INCOTERMS.....	7
2.3.1	Historie Incoterms.....	7
2.3.2	Seznam doložek Incoterms 2020	8
2.3.3	Pomocné členění doložek	8
2.3.4	Incoterms a kupní smlouva	10
2.3.5	Členění pravidel	10
2.3.6	Obecné změny k roku 2020	11
2.3.7	Jednotlivá pravidla INCOTERMS.....	12
2.4	Účetnictví – obecně.....	18
2.5	Daňové aspekty	19
2.5.1	Daňové doklady	19
2.5.2	DPH	20
2.5.3	Účtování DPH.....	22
2.6	DPH a Incoterms	25
2.6.1	Dodání zboží do jiného členského státu	25
2.6.2	Pořízení zboží z jiného členského státu	26
2.6.3	Vývoz do třetích zemích	27
2.6.4	Dovoz zboží ze třetí země.....	27
3	Cíle a metodika.....	29
3.1	Výzkumná tvrzení	29
3.2	Metodika	29
4	Praktická část.....	31
4.1	Závěrečná diskuse	45
5	Závěr.....	48
6	Summary.....	50
7	Seznam grafů a tabulek	51
8	Bibliografie.....	52

1 Úvod

Obchod je známou činností již od pravěku a od té doby se výrazně vyvinul, prošel si mnoha změnami a jeho význam stále roste. Od dob, kdy byl barterový obchod nejmodernějším způsobem získávání věcí, jsme se mílovými kroky dostali do období, kdy je takový způsob používán jen zcela výjimečně.

S rozrůstáním podnikání se rozrůstá i klientela a s tím souvisí i růst prostoru pro obchodování. Ve chvíli, kdy se takový prostor rozšíří až za hranice státu a začne se obchodovat s dalšími státy, jedná se o obchod mezinárodní. A jako pro každou oblast lidské činnosti je i pro tuto nutné stanovit určitá pravidla, o které se obchodník může opřít a v případě potřeby na ně poukázat. Časem si mezinárodní obchod vytvořil velké množství pravidel a zvyklostí, které jsou založené hlavně na praxi mezinárodních obchodníků. Takové zvyklosti a pravidla se sjednocují, sepisují a postupně se přizpůsobují požadavkům dnešního obchodu.

Na vytváření takových pravidel se také podílí Mezinárodní obchodní komora v Paříži, která je autorem International Commercial Terms (Mezinárodní obchodní podmínky) zkráceně Incoterms. Poslední známá aktualizace vyšla v roce 2020, tedy 10 let po předešlé verzi a reaguje tak na vývoj obchodního světa.

Incoterms nemají povahu právní normy a strany se jimi musí řídit pouze v případě, že se na ně výslovně odvolají v textu smlouvy. Upravují pouze vztahy mezi prodávajícím a kupujícím. Neřeší otázku přechodu vlastnictví, ale pouze přechod nákladů a rizik. Tato pravidla jsou známá a přijímaná po celém světě a pomáhají oběma smluvním stranám výrazně snižovat riziko nedorozumění.

S obchodem jako podnikatelskou činností se pojí i povinnosti vůči státu. S jednou z těchto povinností je spojen odvod daně z přidané hodnoty, která je velkou součástí příjmů do veřejného rozpočtu. S tím souvisí správné zpracování daňových dokladů a správné určení DPH zvláště, když se jedná o mezinárodní obchod.

V zákoně o DPH zajímají mezinárodní obchodníky zejména osvobozená plnění, ze kterých plátce není povinen odvádět daň. Jedná se například o pořízení a dodání zboží do jiného členského státu či o vývoz a dovoz zboží.

Tato práce si klade za cíl popsat a zhodnotit využití pravidel Incoterms s důrazem na změny v souvislosti s Incoterms 2020. Pro nalezení odpovědí je tato bakalářská práce rozdělena do dvou částí. První, teoretická, část stručně představí a popíše problematiku Incoterms, daní a účetnictví. Druhá, praktická, část propojí tato témata za pomoci dotazníkového šetření, které bude provedeno převážně v soukromém sektoru České republiky.

2 Teoretická část

2.1 Obchod

Slovo obchod má více významů, můžeme si pod ním představit kamennou budovu, elektronický obchod nebo činnost. Tato bakalářská práce se bude věnovat především obchodu jako činnosti, přičemž takový obchod můžeme definovat jako „*souhrn obchodních činností, které zahrnují nákup, prodej a doprovodné služby a je mezičlánkem mezi výrobou a konečným spotřebitelem*“ (Lešingrová, 2006, p. 29).

2.2 Mezinárodní obchod

Podle rozsahu působnosti rozlišujeme obchod vnitrostátní a mezinárodní. Jak uvádí Ondřej (2014), pro odlišení mezinárodního obchodu od obchodu vnitrostátního se používají různá kritéria. Nejčastěji aplikované kritérium je určení státu, kde se nachází sídla, případně bydliště osob zúčastněných v dodavatelsko-odběratelském vztahu. Pokud jsou sídla na územích různých států, jedná se o obchod mezinárodní.

Stejně jako každý jiný obchod potřebuje i ten mezinárodní určitá pravidla a regulace. Ty jsou shrnuty v právu mezinárodního obchodu. Toto právo není považováno za jedno odvětví, ale podle Ondřeje (2014) jde o soubor účelově uspořádaných právních norem z různých odvětví a různého původu. Právní normy spojuje jejich společný účel upravovat právní vztahy vznikající při uskutečňování mezinárodního hospodářského styku a mezinárodního obchodu. Konkrétněji je mezinárodní obchodní styk upravován, například mezinárodními smlouvami, od kterých je zakázáno se odchýlit, vnitrostátními předpisy a dále pomocí nestátních prostředků, na které se musí strany výslovně odvolat.

2.2.1 Postavení obchodních zvyklostí v mezinárodním obchodním právu

Obchodní zvyklosti jsou jednou z možností regulace mezinárodního obchodního styku pomocí nestátních prostředků. Při jejich vytváření jde o určitý druh spontánního procesu, který nereguluje ani neinicuje stát či jeho instituce. Samotné vymezení obchodní

zvyklosti ale přináší problémy. Například ekonomickou a právní společností je vnímána jako určité „pravidlo chování“ se specifickými znaky:

- ustálenost schématu jednání v rámci určitého typu činnosti;
- určitý stupeň známosti, rozšířenosti;
- délka zachování – rozhodující roli zde v časových souvislostech hraje okamžik uvědomění si nezbytnosti nebo vhodnosti zachování určitých pravidel;
- prostorový prvek, který rozhoduje o tom, zda jde o zvyklosti místní, národní či mezinárodní (Rozeňalová, 2010).

Podle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží jsou strany, jak uvádí článek 9 odstavec 1, vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly.

2.2.2 Vykládací pravidla

Vykládací pravidla, resp. obchodní termíny, mají svůj původ v obchodních zvyklostech. Tyto zvyklosti byly písemně zachyceny, doplněny a jejich výklad byl sjednocen. V pozdějších letech již šlo o systematickou činnost: sesbírání, utřídění, doplnění, případně nové vypracování pravidel i s jednotkovým výkladem. Tato pravidla mají usnadňovat kontraktační jednání.

Mezi taková pravidla patří například CMI Uniform Rules for Sea Waybills vytvořené Comité Maritime International nebo Revised American Foreign Trade Definition, tzv. RAFTD, které se používají na americkém kontinentě již od roku 1941. Žádná z těchto pravidel však nedosáhla téhož rozšíření jako International Commercial Terms známé pod zkratkou Incoterms, vydávané Mezinárodní obchodní komorou (Rozeňalová, 2010).

2.2.3 Mezinárodní obchodní komora (International Chamber of Commerce – ICC)

Mezinárodní obchodní komora je mezinárodní nevládní obchodní organizace, jejímž úkolem je podpora otevřeného obchodu a investic. Tlumočí postoje a priority podnikatelů na mezinárodní úrovni prostřednictvím aktivního zapojení v OSN, WTO, G20 a v dalších mezivládních fórech.

Mezinárodní obchodní komora byla založena v roce 1919 s hlavním sídlem v Paříži. Mezi zakládající země patří Belgie, Spojené království, Itálie, Spojené státy americké a Francie. V současné době zahrnuje globální síť obchodní komory více než 6 milionů firem, obchodních komor a podnikatelských sdružení ve více než 130 zemích světa. Členové obchodní komory přispívají prostřednictvím národních výborů v jejich zemích k řešení obchodních problémů a také pomáhají s výkladem stanovisek obchodní komory příslušným vládám.

Dále má mezinárodní obchodní komora jedinečnou pravomoc vytvářet pravidla pro mezinárodní obchod. Tato pravidla se stala jedním z nejdůležitějších pilířů mezinárodního obchodu, protože jsou respektována a používána v obchodním prostředí každý den, a to i přesto, že nemají legislativní povahu – jsou dobrovolná (ICC Česká republika, c2013-2021).

2.3 INCOTERMS

Incoterms je soubor mezinárodních výkladových pravidel, která vydává Mezinárodní obchodní komora od první poloviny 20. století. Tento termín, jak již bylo výše zmíněno, je zkratkou z anglického International Commercial Terms (mezinárodní obchodní podmínky). Vykládají pravidla nejčastěji používaných obchodních doložek v mezinárodním, ale i vnitrostátním obchodě. Jedná se o sadu pravidel, která jsou stejná po celém světě a v jejichž názvu jsou vždy tři velká písmena. Jedná se o zkratky z anglických slovních spojení. (Kadlecová, 2020)

Tato pravidla popisují:

- povinnosti kupujícího a prodávajícího: zajištění přepravy, pojištění zboží, obstarání přepravních dokumentů a vývozní nebo dovozní licenci;
- riziko: kdy přejde z prodávajícího na kupujícího;
- náklady: kdy přejdou z prodávajícího na kupujícího a jejich přesné rozdělení (Rožek, 2019).

2.3.1 Historie Incoterms

Pravidla se vydávají již od roku 1936 a během let si prošla 8 novelizacemi. První proběhla v roce 1957 a následovaly aktualizace v letech 1967, 1976, 1980, 1990, 2000, 2010 a naposledy v roce 2020. Může se zdát, že jsou pravidla revidována každých 10 let, jedná se však pouze o náhodu. Novelizace by měla být provedena tak, aby odrážela současnou mezinárodní obchodní praxi (Ramberg, 2011).

Ne vždy měl soubor 11 pravidel. V roce 1936 ICC zveřejnila 6 doložek a k nim pravidla, jak doložky používat. Některá pravidla byla v pozdějších letech vytvořena speciálně pro jeden druh dopravy (železniční, letecká), od těch se ale ustoupilo a vznikala pravidla co nejvíce obecná. A i když se od roku 2010 dělí do dvou skupin, podle typu dopravy, první skupina je určena pro všechny dosud známé druhy dopravy. Druhá skupina je pro vodní dopravu, která si udržela vlastní specifická pravidla. Takové rozdělení se zachovalo i v nejnovějších Incoterms 2020 (2021).

2.3.2 Seznam doložek Incoterms 2020

Pravidla pro libovolný nebo libovolné druhy dopravy:

Těchto sedm multimodálních pravidel, která budou později popsána podrobněji, je vhodné použít v případě, kdy se bod, ve kterém prodávající zboží předává nebo je dává k dispozici přepravci či samotnému kupujícímu, nebo oba tyto body, nenachází na palubě či u boku lodi. (Rožek, 2019)

- EXW
- FCA
- CPT
- CIP
- DAP
- DPU
- DDP

Pravidla pro námořní a vnitrozemskou dopravu:

Zbývající čtyři pravidla, někdy nazývaná pouze námořní, jsou vhodná v případě, když je bod dodání na palubě, nebo u boku lodi v námořním, či říčním přístavu (Rožek, 2019).

- FAS
- FOB
- CFR
- CIF

2.3.3 Pomocné členění doložek

V dřívějších verzích Incoterms se jednotlivé doložky dělily do čtyř skupin. Skupiny byly pojmenovány jednopísmenným názvem a to E, F, C a D. Toto rozdělení je užitečné, když chceme zjistit, kolik povinností mají jednotlivé strany při přepravě zboží. Doložky se rozřazovaly do kategorií podle prvního písmena svého názvu. Toto rozdělení se oficiálně používalo až do novelizace v roce 2010, od té doby se používá členění podle typu dopravy. Nadále však toto členění zůstává pomůckou, proto je mu věnována celá kapitola. V následující tabulce jsou přehledně zobrazeny doložky, které jsou platné od roku 2020.

Tabulka 1 – Členění Incoterms před rokem 2010

Kategorie E		
	EXW	Ex Works
Kategorie F		
	FCA	Free Carrier
	FAS	Free Alongside Ship
	FOB	Free On Board
Kategorie C		
	CPT	Carriage Paid To
	CIP	Carriage and Insurance Paid To
	CFR	Cost and Freight
	CIF	Cost Insurance and Freight
Kategorie D		
	DAT	Delivered at Terminal
	DAP	Delivered at Place
	DDP	Delivered Duty Paid

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Kategorie E

Skupina E, do které patří jediná doložka a to EXW, představuje minimální závazek prodávajícího, který musí dát kupujícímu zboží pouze k dispozici na určeném místě svého podnikání.

Kategorie F

Písmeno F znamená, že prodávající musí předat zboží určenému přepravci. Po tomto předání nenesou prodávající riziko a ani není povinen dále platit náklady spojené s přepravou.

Kategorie C

Písmeno C znamená, že prodávající musí nést určité náklady i po bodu dodání, kdy riziko přešlo na kupujícího. Jde o tzv. dvoudobé doložky, protože zde dochází k rozdělení nákladů a přechodu nebezpečí.

Kategorie D

Skupina D představuje minimální povinnost kupujícího. Prodávající musí zajistit, že zboží dorazí na místo určení a do tohoto bodu nese veškerá rizika a hradí náklady. Kategorie E a D jsou naprostými opaky (Ramberg, 2011).

2.3.4 Incoterms a kupní smlouva

Při použití Incoterms je nutné vědět, jak toto pravidlo zapracovat do smlouvy. Nejbezpečnějším způsobem je vyjádření takové vůle v kupní smlouvě slovy. Například podle Rožka (2019, p. 3) v pořadí: „*[zvolené pravidlo Incoterms] [určený přístav, místo, bod] Incoterms 2020*“. Ve smlouvě je možné použít i starší verzi Incoterms, záleží pouze na domluvě mezi stranami. Proto pokud není ve smlouvě i rok revize, mohou nastat problémy. Soudce, rozhodce či smluvní strany nebudou schopni rozlišit, která verze pravidel se vztahuje k dané kupní smlouvě. Ještě důležitější je uvedení co nejpřesnějšího přístavu, místa nebo bodu dodání. Díky co největší konkretizaci zeměpisného údaje lze předejít pochybnostem, kam má kupující poslat prodávajícímu loď, kam má prodávající dodat zboží na palubu, kdy přejde riziko z prodávajícího na kupujícího nebo pochybnostem o místě přechodu nákladů na kupujícího.

V praxi může tento zápis vypadat například takto:

- CIF Hamburk Incoterms 2020;
- DAP No. 321, Strawberry Street, London Incoterms 2020.

2.3.5 Členění pravidel

Každé pravidlo Incoterms obsahuje 10 článků. Články „A“ jsou určeny pro prodávajícího (The seller's obligations – Povinnosti na straně prodávajícího) a články „B“ pro kupujícího (The buyer's obligations – Povinnosti na straně kupujícího). V rámci Incoterms 2020 byla provedena radikální změna ve vnitřním uspořádání článků, a to podle důležitosti. Níže můžeme vidět porovnání roků 2010 a 2020.

Uspořádání článků Incoterms 2020:

- A1/B1 Všeobecné povinnosti (General obligations);
- A2/B2 Dodání/převzetí dodávky (Delivery/Taking delivery);
- A3/B3 Přechod rizik (Transfer of risks);

- A4/B4 Přeprava (Carriage);
- A5/B5 Pojištění (Insurance);
- A6/B6 Dokumenty k přepravě a dodání (Delivery/transport document);
- A7/B7 Celní odbavení při vývozu a dovozu (Export/import clearance);
- A8/B8 Kontrola/balení/značení (Checking/packing/marketing);
- A9/B9 Dělbba nákladů (Allocation of costs);
- A10/B10 Oznámení a avíza (Notices) (Rožek, 2019).

Uspořádání článků Incoterms 2010

- A1/B1 Všeobecné povinnosti (General obligations);
- A2/B2 Licence, povolení, bezpečnostní opatření a další formality (Licences, authorizations, security clearances and other formalities);
- A3/B3 Přepravní smlouvy a pojištění (Contracts of carriage and insurance);
- A4/B4 Dodání/Převzetí dodávky (Delivery);
- A5/B5 Přechod rizik (Transfer of risks);
- A6/B6 Dělbba nákladů (Allocation of costs);
- A7/B7 Vyrozumění kupujícího (Notices to the buyer);
- A8/B8 Dokument prokazující dodání zboží (Delivery document);
- A9/B9 Kontrola/balení/značení (Checking/packing/marketing);
- A10/B10 Informační podpora a s ní spojené náklady (Assistance with information and related costs) (Dimitrov, 2020).

2.3.6 Obecné změny k roku 2020

Některé změny platí pro všechna pravidla Incoterms, například „Pokyny pro uživatele“, které byly uvedeny v úvodu každého pravidla Incoterms 2010, se přejmenovaly na „Vysvětlivky pro uživatele“. Tyto vysvětlivky objasňují základní prvky každého pravidla Incoterms 2020 (v jakém případě by mělo být dané pravidlo použito, kdy přechází riziko, jak jsou rozděleny náklady, ...). Tyto vysvětlivky mají dva cíle. Prvním je nasměrování uživatele k hodícímu se pravidlu a druhým je poskytnutí vodítka k záležitostem, jež mohou vyžadovat správnou interpretaci.

Mezi další změnu bych zařadila obsah nynějšího článku A9/B9 „Dělbba nákladů“, kde nalezneme na rozdíl od minulých let soupis všech nákladů k příslušnému pravidlu.

V dřívějších verzích se články A6/B6 označovaly nadpisem „Rozdělení nákladů“, ale byly zde popsány pouze ty náklady, které se nenacházely v jiném článku. V Incoterms 2020 můžeme tedy nalézt náklady ve dvou článcích. Například náklady spojené se získáním dokumentů najdeme v článku A9/B9 „Dělbá nákladů“ a i v článku A6/B6 „Dokumenty k přepravě a dodání“.

Také se poprvé pravidla Incoterms zveřejnila v klasickém formátu sledu 11 pravidel a nově i v horizontálním provedení podle 10 článků, od kterého si autoři slibují lepší orientaci v rozdílech mezi jednotlivými pravidly.

Za posledních deset let, které uběhly od vydání Incoterms 2010, se stále zpřísňují bezpečnostní kontroly, postupy a pravidla. Proto v Incoterms 2020 mají požadavky na zabezpečení větší prostor a byly zapsány do každého pravidla v článcích A4 a A7 (Rožek, 2019).

2.3.7 Jednotlivá pravidla INCOTERMS

Každé jednotlivé pravidlo má svá specifika, jsou však části, které jsou pro všechna pravidla stejné. Jedná se o všeobecné povinnosti na straně prodávajícího i na straně kupujícího. Kdy prodávající musí poskytnout zboží, obchodní fakturu v souladu s kupní smlouvou a k tomu jakýkoliv další důkaz shody, který je případně požadován ve smlouvě. Dokumenty mohou být předány v listinné nebo elektronické podobě. V případě neshod v podobě obvyklé. Kupující je povinen zaplatit cenu zboží a jakékoliv dokumenty může předložit v téže podobě jako prodávající.

Pravidla jsou speciálně uspořádána od nejmenších povinností prodávajícího až po nejmenší povinnosti kupujícího. Takto pravidla uspořádala Mezinárodní obchodní komora a v této práci budou uvedena stejně.

PRAVIDLA PRO LIBOVOLNÝ NEBO LIBOVOLNÉ DRUHY DOPRAVY

EXW

Z anglického „Ex Works“, do češtiny přeloženo jako „Ze závodu“. Jedná se o podmínku, kdy veškerá rizika a náklady, které souvisí s přepravou zboží, přechází na kupujícího, jakmile je prodávající dá k dispozici. Prodávající má v této doložce nejméně povinností. Aby splnil své povinnosti nemusí ani naložit zboží na dopravní prostředek určený

k odvozu a ani nemusí odbavit zboží celně při vývozu, pokud je vyžadováno. Proto by měl kupující tuto doložku volit s nejvyšší obezřetností (Rožek, 2019).

FCA

Anglicky „Free Carrier“, český překlad je „Vyplaceně dopravci“. Toto pravidlo se doporučuje, když kupující chce vyloučit riziko při nakládce v závodu prodávajícího.

Prodávající může dodat zboží kupujícímu dvěma způsoby. Zaprvé, když je zboží naloženo na dopravní prostředek zajištěný kupujícím v sídle prodávajícího. Zadruhé, když je připraveno k vykládce z dopravního prostředku prodávajícího ve sjednaném místě v kupní smlouvě. Dále je prodávající povinen odbavit zboží pro vývoz, pokud je to zapotřebí nebo pomoci kupujícímu při získávání dokumentů či informací.

S tímto pravidlem souvisí i několik změn, které proběhly v rámci novelizace Incoterms 2010 na Incoterms 2020. Mezi první změnu patří řešení problému s náložnými listy (Bills of Lading). Pokud je toto pravidlo použito při vodní dopravě, převážně při námořní dopravě, je pravděpodobné, že prodávající nebo kupující bude požadovat náložný list označený „on board“ neboli palubní náložný list. Tento list se vydává, jak už nám název napovídá, až v okamžiku, kdy se zboží fyzicky nachází na palubě lodi. Při použití pravidla FCA je zboží dodáno dříve, než je naloženo na palubu. Proto mohou nastat problémy, kdy námořní dopravce nemusí poskytnout tento list prodávajícímu. Toto řeší články A6 a B6. Kupující musí na své náklady a riziko vyzvat dopravce, aby vystavil prodávajícímu příslušný dokument. Pokud byl dopravce takto vyzván, prodávající má povinnost poskytnout takový dokument kupujícímu.

Druhou změnou je pak možnost zajištění dopravy vlastními dopravními prostředky. V souboru pravidel Incoterms 2010 se předpokládalo, že zboží bude převážet vždy třetí strana. Nepředpokládalo se, že zboží může být přepraveno i samotným kupujícím. V souborech Incoterms 2020 se na toto pamatuje (Rožek, 2019).

CPT

„Carriage paid to“ neboli „Přeprava placena do“ je pravidlo, kdy prodávající dodá zboží a přenesení rizika v okamžiku předání zboží dopravci. Dopravce smluvně zajistí prodávající, nebo obstará takto dodané zboží. Jakmile je zboží dodáno kupujícímu, prodávající neodpovídá za to, že zboží dosáhne místa určení v dobrém stavu, udaném

množství nebo dokonce zda vůbec dosáhne místa určení. Riziko tedy přechází v bodě dodání, ale prodávající musí zajistit přepravu až do místa určení. Stranám se doporučuje tato místa co nejpřesněji určit v kupní smlouvě. Pokud prodávajícímu vzniknou náklady spojené s vykládkou, nemá právo je vymáhat od kupujícího. Pravidlo vyžaduje, aby prodávající odbavil zboží pro vývoz, nebo poskytl pomoc kupujícímu při získávání dokumentů či informací.

CIP

Z anglického „Carriage and Insurance Paid To“, do českého jazyka přeloženo jako „Přeprava a pojištění placeny do“. Toto pravidlo je velmi podobné pravidlu CPT. Prodávající dodá zboží a přeneše riziko v momentě předání zboží dopravci, smluvním zajištěním prodávajícím, či obstaráním takto dodaného zboží. Od okamžiku, kdy je zboží dodáno kupujícímu, prodávající nenesou odpovědnost, zda zboží dosáhne místa určení v dobrém stavu, daném množstvím či zda zboží dosáhne místa určení. Riziko tedy přechází v bodě dodání, ale prodávající musí zajistit přepravu a sjednat pojistné krytí až do místa určení. Stranám se doporučuje tato místa co nejpřesněji určit v kupní smlouvě. Pokud prodávajícímu vzniknou náklady spojené s vykládkou, nemá právo je vymáhat od kupujícího.

Pravidlo vyžaduje, aby prodávající odbavil zboží pro vývoz a sjednal pojistné krytí proti riziku ztráty či poškození zboží na straně kupujícího, a to od bodu dodání alespoň do bodu určení. Při použití Incoterms 2010 by mělo být uzavřeno pojistné krytí na úrovni Institute Cargo Clauses¹ definované doložkou (C). Naopak při použití Incoterms 2020 by mělo být uzavřeno obsáhlé pojistné krytí v minimálním rozsahu Institute Cargo Clauses (A), pokud se strany nedohodnou jinak (Rožek, 2019).

DAP

„Delivered at Place“, v České republice je toto pravidlo známo jako „Dodáno v místě“. Prodávající přeneše riziko a dodá zboží kupujícímu v momentě, kdy je zboží dáno k dispozici kupujícímu na příchozím dopravním prostředku, připraveném k vykládce, ve

¹ Celosvětově uznávané nákladní doložky A, B a C. Odlišují se na základě šířky pojistného krytí, které definují. Nejrozsáhlejší oblast pokrývá doložka A. Kryje veškerá rizika spojená se ztrátou nebo zničením až na vyjmenované výjimky. Oproti tomu doložka C definuje nejmenší pojistné krytí. (Carr & Stone, 2018)

smluvním místě určení nebo smluvním bodu v tomto místě, pokud byl takový bod sjednán. Po prodávajícím se nevyžaduje vykládka zboží z příchozího dopravního prostředku. Prodávající je povinen odbavit zboží pro vývoz, pokud je to zapotřebí.

Stejně jako u pravidla FCA se i zde v Incoterms 2010 nepodporovala možnost se zajištěním dopravy pomocí vlastního dopravního prostředku. Od roku 2020 se na to v nových pravidlech již pamatuje. Dále bych chtěla uvést, že toto pravidlo v Incoterms 2020 zaměnilo svou pozici s pravidlem DPU (dříve DAT) (Rožek, 2019).

DPU

„Dodáno a vyloženo v místě“ z anglického „Delivered at Place Unloaded“, to znamená, že prodávající dodá zboží a přenesení riziko na kupujícího, když je zboží vyloženo z příchozího dopravního prostředku a dáno k dispozici kupujícímu ve smluvním místě určení, nebo v určitém bodě v tomto místě, pokud byl takový bod sjednán.

Mezi změny, které nastaly v Incoterms 2020, patří stejně jako u pravidel FCA a DAP možnost využití vlastních dopravních prostředků pro dopravu. Další změnou je samotný název pravidla. V souboru Incoterms 2010 se toto pravidlo označovalo zkratkou DAT – „Delivered at Terminal“ (Doručeno do terminálu). Výraz „terminál“ zahrnoval jakékoliv místo, ať už kryté či nikoli (přístaviště, skladiště, kontejnerové nádraží či nákladní terminál). Přejmenováním na DPU má být zdůrazněna skutečnost, že místem určení může být jakékoliv místo a nikoli pouze „terminál“. Prodávající by se měl ujistit, zda je v takovém „místě“ schopen zboží vyložit.

Jak už jsem uváděla u předchozího pravidla, DPU vyměnilo svou pozici s DAP. ICC (mezinárodní obchodní komora) takto rozhodla, protože u pravidla DPU musí prodávající provést i vykládku, tudíž má více povinností než v pravidle DAP a dává smysl, aby byl uváděn až na 6. místě (Rožek, 2019).

DDP

„Delivered Duty Paid“ přeloženo jako „Dodáno, clo uhrazeno“ je pravidlo, kdy je zboží dodáno a riziko se přenesení v okamžiku, kdy je dané zboží dáno k dispozici kupujícímu, celně odbavené v dovozu, na příchozím dopravním prostředku, připravené k vykládce ve smluvním místě či sjednaném bodě, pokud byl takový bod sjednán. Jedná se o pravidlo,

kdy má prodávající nejvíce povinností, proto by toto pravidlo měl použít pouze s nejvyšší opatrností.

Toto pravidlo prošlo změnou v rámci novelizace Incoterms 2010 na Incoterms 2020. Jako u tří předchozích pravidel (FCA, DAP, DPU), a to že je přihlíženo na možnost dopravy zboží vlastním dopravním prostředkem (Rožek, 2019).

PRAVIDLA PRO NÁMOŘNÍ A VNITROZEMSKOU VODNÍ DOPRAVU

FAS

Zkratka pochází z anglického slovního spojení „Free Alongside Ship“ a do českého jazyka je přeloženo jako „Vyplaceně k boku lodi“. Zboží je dodáno, když prodávající obstará, nebo sám dodá zboží přímo k boku lodi, která je určena kupujícím, ve stejně tak určeném přístavu. Riziko ztráty či poškození a náklady přechází na kupujícího v momentě, kdy je zboží uloženo u boku plavidla. Prodávající má povinnost celně odbavit zboží při vývozu (Rožek, 2019).

FOB

„Vyplaceně na palubu“ přeloženo z anglického „Free On Board“. Zboží je dodáno, když prodávající obstará, nebo sám dodá zboží do přístavu přímo na loď určenou kupujícím. Riziko ztráty či poškození přechází v okamžiku, kdy je zboží uloženo na palubě lodi. Od této chvíle kupující také hradí náklady. Pokud bude zapotřebí, musí prodávající celně odbavit zboží při vývozu (Rožek, 2019).

CFR

Je zkratka z anglického „Cost and Freight“ a je přeloženo jako „Náklady a dopravné“. V tomto pravidle prodávající dodá zboží kupujícímu, když je umístěno na palubě lodi, nebo když prodávající obstará již takto dodané zboží. Riziko ztráty či poškození přejde na kupujícího ve stejný moment, tedy když je zboží umístěno na palubě lodi. Prodávající ale musí zajistit přepravu (smluvně a na své náklady) až do smluveného přístavu, či jakéhokoliv místa v tomto přístavu. Pravidlo stanovuje, že prodávající musí celně odbavit zboží při vývozu, pokud to bude zapotřebí (Rožek, 2019).

CIF

„Cost Insurance and Freight“ v českém jazyce je toto pravidlo známo jako „Náklady, pojištění a dopravné“. Zboží je dodáno ve stejném okamžiku jako u pravidla CFR. Riziko také přechází ve stejném momentě, to znamená, když je zboží na palubě lodi, nebo prodávající obstará již takto dodané zboží. U pravidla CIF je ale, jak už napovídá název, navíc jedna povinnost pro prodávajícího. Jedná se o povinnost sjednat pojistné krytí rizik a ztráty či poškození zboží na straně kupujícího v rozsahu od přístavu nakládky alespoň do přístavu určení. Stejně jako u předchozích tří pravidel musí prodávající celně odbavit zboží při vývozu (Rožek, 2019).

2.4 Účetnictví – obecně

Podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví se účetnictvím rozumí zachycování skutečností či zaznamenávání informací o hospodářských jevech podniku. Účetnictví poskytuje informace o stavu majetku a jeho zdrojích financování a dále informace o nákladech, výnosech a o výsledku hospodaření. Takové informace jsou povinny zachycovat účetní jednotky.

Účetní jednotkou se stává právnická osoba se sídlem na území ČR, která je zapsána v obchodním rejstříku. Fyzická osoba se může stát účetní jednotkou třemi způsoby: rozhodla se dobrovolně, její obrat za bezprostředně předcházející kalendářní rok přesáhl částku 25 000 000 Kč, nebo je jako podnikatel zapsána do obchodního rejstříku.

Každé účtování musí být podloženo účetními doklady. Náležitosti, které musí účetní doklad splňovat, jsou uvedeny v zákoně o účetnictví. Často je doklad účetní zároveň i dokladem daňovým, jehož náležitosti jsou obsahově širší a podrobně je uvádím dále ve své práci. Pokud účetní jednotka obchoduje se zahraničím a má pohledávky a závazky v cizí měně, musí účtovat jak v českých korunách, tak i v měně, ve které je vystaven účetní doklad.

Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy. Podvojnými zápisy se rozumí, že každá hospodářská operace, která zachycuje účetnictví má tzv. dvojí vliv. Například při nákupu materiálu za hotové dojde ke zvýšení zásob materiálu a zároveň dojde ke snížení finančních prostředků v pokladně. Podvojnost je zaručena pomocí účtů, které mají dvě strany. Na jednu stranu se evidují přírůstky a na druhou úbytky. Účet si můžeme představit jako písmeno T. Levá strana se nejčastěji nazývá Má dáti (MD) a pravá Dal (D) (Štohl, 2017).

2.5 Daňové aspekty

Daň můžeme definovat jako povinnou, nenávratnou, neúčelovou, neekvivalentní, zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu. Každý stát má svůj daňový systém a své legislativní úpravy. V Evropské unii se směřuje k daňové harmonizaci neboli k vytvoření společných pravidel pro zdanění. Mezi taková pravidla můžeme zařadit zdanění ve státě dovozu. V tomto státě je zboží zdaněno stejnou sazbou jako zboží domácí. Stejný princip se využívá i v mezinárodním obchodě (Týč, 2010).

2.5.1 Daňové doklady

Daňovým dokladem je písemnost, která má listinnou nebo elektronickou podobu a splňuje podmínky stanovené v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Za správnost daňového dokladu odpovídá osoba, která uskutečňuje zdanitelné plnění.

Vystavování daňových dokladů při dodání zboží podléhá pravidlům členského státu, ve kterém je místo plnění, v němž má osoba povinná k dani, která plnění uskutečňuje, sídlo nebo provozovnu a plnění je uskutečněno prostřednictvím této provozovny.

Daňový doklad musí být vystaven ve všech případech, které jsou uvedeny v zákoně o DPH v § 28. Jedná se například o případy, kdy je zboží dodáno nebo vyvezeno do státu, na které se vztahuje osvobození od daně s nárokem na odpočet, nebo je zasláno do tuzemska s místem plnění také v tuzemsku.

Daňový doklad musí být vystaven do 15 dnů ode dne, kdy vznikla povinnost přiznat daň nebo přiznat plnění. Ve čtyřech situacích může být daňový doklad vystaven do 15 dnů od konce kalendářního měsíce, kdy došlo například k uskutečnění dodání zboží do jiného členského státu, na které se vztahuje osvobození od daně s nárokem na odpočet daně.

Podle zákona o DPH musí daňový doklad obsahovat tyto údaje:

- označení osoby (obchodní firma nebo jméno, dodatek ke jménu a sídlo), která uskutečňuje plnění;
- daňové identifikační číslo osoby, která uskutečňuje plnění;
- označení osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje;
- daňové identifikační číslo osoby, pro kterou se plnění uskutečňuje;
- evidenční číslo daňového dokladu;

- rozsah a předmět plnění;
- den vystavení daňového dokladu;
- den uskutečnění plnění nebo den přijetí úplaty, pokud před uskutečněním plnění vznikla povinnost ke dni přijetí úplaty přiznat daň nebo přiznat plnění, pokud se liší ode dne vystavení daňového dokladu;
- jednotkovou cenu bez daně a slevu, není-li obsažena v jednotkové ceně;
- základ daně;
- sazbu daně;
- výši daně; tato daň se uvádí v české měně.

Daňový doklad musí obsahovat rovněž tyto údaje:

- odkaz na příslušné ustanovení tohoto zákona, ustanovení předpisu Evropské unie nebo jiný údaj uvádějící, že plnění je od daně osvobozeno, je-li plnění osvobozeno od daně;
- „vystaveno zákazníkem“, je-li osoba, pro kterou je plnění uskutečněno, zmocněna k vystavení daňového dokladu;
- „daň odvede zákazník“, je-li osobou povinnou přiznat daň osoba, pro kterou je plnění uskutečněno.

2.5.2 DPH

Daň z přidané hodnoty je druhem nepřímé, spotřební daně a je jednou z nejdůležitějších daní ve státním rozpočtu. V České republice tvoří až ¼ ze všech daňových příjmů. Tato daň je uvalena na plátce (osoba povinná k dani se sídlem v tuzemsku, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1.000.000 Kč nebo osoba povinná k dani, která se dobrovolně stala plátcem), ale je nepřímo převedena na konečného zákazníka (poplatníka) v ceně většiny výrobků a služeb.

DPH nebo též anglická zkratka VAT (value-added tax) je povinnou daní ve všech státech EU, a proto je taky velmi harmonizovanou daní (podobné sazby, předměty daně, ...). Je vybírána na každém stupni zpracování, a protože by vybírání a rozlišování u každého vstupu a výstupu bylo velmi složité, je vybírána nepřímo jen za určité zdaňovací období.

Z toho vyplývá, že každý daňový subjekt je povinen zdanit svou produkci, a tak lze v ekonomice nakupovat jen zboží s daní (Vančurová, Láchová & Zídková, 2020).

- Odpočet daně: je roven nebo menší než vstupy.
- Nadměrný odpočet: nárok subjektu na vrácení přeplatku od státu.
- Přenesená daňová povinnost: povinnost odběratele odvést daň.

Předmět daně

Pokud je zboží předmětem daně, bude podléhat jeho zdanění dani z přidané hodnoty. Podle § 2 zákona o dani z přidané hodnoty 235/2004 Sb., se předmětem daně rozumí:

- dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku;
- poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku;
- pořízení zboží z jiného členského státu za úplatu s místem plnění v tuzemsku osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, nebo právnickou osobou nepovinnou k dani;
- dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Osvobozená plnění

„Osvobozená plnění splňují definiční znaky, tj. jsou předmětem daně z přidané hodnoty, ale plátce není povinen z nich odvádět daň, tj. uplatnit daň na výstupu“ (Vančurová, Láchová & Zídková, 2020, p. 307). Rozlišujeme dva druhy osvobozených plnění. První je bez nároku na odpočet, který můžeme najít v zákoně o DPH od § 51 a druhý je s nárokem na odpočet.

Osvobozená plnění s nárokem na odpočet daně jsou osvobozena podle zákona o DPH dle § 63 a plnění za podmínek stanovených v § 64 až 71h. Dále jsou uvedena pouze plnění, která souvisí s prací.

- dodání zboží do jiného členského státu (§ 64),
- pořízení zboží z jiného členského státu (§ 65),
- vývoz zboží (§ 66),
- dovoz zboží (§ 71).

U plnění, které je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně, vzniká povinnost jej přiznat ke dni jeho uskutečnění, pokud zákon nestanoví jinak.

Místo plnění

Místo plnění je jedna z nejdůležitějších věcí při aplikaci DPH. Toto místo určuje, ve kterém státě bude daň přiznána a zaplácena, nebo kde se uskutečňuje plnění osvobozené od daně. Po určení místa plnění si musíme položit otázku, které osobě vznikne povinnost přiznat daň.

2.5.3 Účtování DPH

V účetnictví dani z přidané hodnoty náleží účet 343. Přírůstky se účtují na stranu MD. Jedná se o částky daně, které firma účtuje o svých vstupech. Naopak úbytky se účtují na stranu D. Jedná se o částky vypočítané z firemních výstupů.

Pohled odběratele

Při nákupu účtujeme daň na vstupu. Plátce DPH má nárok na odpočet, proto si ji účtuje jako pohledávku za finančním úřadem (strana „Má dáti“ na účtu 343).

Příklad 1a: Plátce (odběratel) koupil zboží, cena bez DPH 1000 Kč, též od plátce (dodavatel).

Tabulka 2 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, cena zboží bez DPH

Operace	Částka	MD	D
Nákup zboží	1 000 Kč	131 (pořízení zboží)	321 (závazek k dodavateli)
DPH 21%	210 Kč	343 (účet pro DPH)	321 (závazek k dodavateli)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Příklad 1 b: Plátce (odběratel) koupil zboží, cena včetně DPH 1000 Kč, též od plátce (dodavatel).

Tabulka 3 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, cena zboží včetně DPH

Operace	Částka	MD	D
Nákup zboží	826 Kč	131 (pořízení zboží)	321 (závazek k dodavateli)
DPH 21%	174 Kč	343 (účet pro DPH)	321 (závazek k dodavateli)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Příklad 2: Plátce (odběratel) nakoupil mimo ČR v EU zboží od jiného plátce (dodavatel), cena na faktuře přišla bez DPH. Cena za zboží 1000 € a kurz byl 25,46 Kč.

Tabulka 4 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, Evropská unie

Operace	Částka v EUR	Částka v Kč	MD	D
Nákup zboží	1 000 €	25 460 Kč	131 (pořízení zboží)	321 (závazek k dodavateli)
DPH 21% povinnost přiznat daň		5 347 Kč	349 (vyrovnávací účet DPH)	343 (účet pro DPH)
DPH nárok na odpočet		5 347 Kč	343 (účet pro DPH)	349 (vyrovnávací účet DPH)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Příklad 3: Plátce (odběratel) nakoupil mimo Evropskou unii zboží od jiného plátce (dodavatel), cena na faktuře přišla bez DPH za 1000 USD, clo činilo 600 Kč a kurz 22,46 Kč

Tabulka 5 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, třetí země

Operace	Částka v USD	Částka v Kč	MD	D
Nákup zboží	\$ 1 000	22 460 Kč	131 (pořízení zboží)	321 (závazky k dodavatelům)
Clo		600 Kč	131 (pořízení zboží)	379 (jiné závazky)
DPH povinnost přiznat daň 21%		4 843 Kč	349 (vyrovnávací účet DPH)	343 (účet pro DPH)
DPH nárok na odpočet		4 843 Kč	343 (účet pro DPH)	349 (vyrovnávací účet DPH)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Pohled dodavatele

Při prodeji účtujeme daň na výstupu. Plátce má povinnosti ke svým výkonům přidat daň z přidané hodnoty, kterou účtuje jako závazek vůči finančnímu úřadu (strana „Dal“ na účtu 343).

Příklad 1: Plátce (dodavatel) prodal za hotové zboží, cena bez DPH 2000 Kč.

Tabulka 6 – Účtování DPH: plátce, pohled dodavatele, ČR

Operace	Částka	MD	D
Prodej materiálu	1 000 Kč	211 (pokladna)	604 (tržby za zboží)
DPH 21%	210 Kč	211 (pokladna)	343 (účet pro DPH)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Příklad 2: Plátce (dodavatel) prodal zboží do zahraničí a v daňovém dokladu je napsáno „samovyměření“, cena bez DPH 1000 Kč.

Tabulka 7 – Účtování DPH: plátce, pohled dodavatele, zahraničí

Operace	Částka	MD	D
Prodej zboží	1 000 Kč	311 (pohledávky za odběrately)	604 (tržby za zboží)

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Na konci období mohou nastat dvě situace.

1. Daň na vstupu je větší než daň na výstupu, rozdíl je kladný a vzniká tzv. vlastní daň. Takovou daň musí daňový subjekt odvést do veřejného rozpočtu.
2. Daň na výstupu je větší než daň na vstupu, vznikl záporný rozdíl a takový rozdíl nazýváme nadměrný odpočet. Představuje nárok na vrácení „přeplatku“ (Vančurová, Láchová & Zídková, 2020).

2.6 DPH a Incoterms

2.6.1 Dodání zboží do jiného členského státu

Zákon o DPH definuje dodání zboží v § 13 jako převod práva nakládat se zbožím jako vlastník. V odstavci 2 téhož paragrafu vymezuje konkrétně dodání zboží do jiného členského státu jako dodání zboží, které je skutečně odesláno nebo přepraveno do jiného členského státu. Přepravu nebo odeslání může uskutečnit samotný prodávající, kupující nebo zmocněná třetí osoba.

Při určení místa plnění při dodání zboží se musíme řídit § 7 zákona o DPH. Mezi nejdůležitější poučky při stanovení místa plnění můžeme zařadit:

- místo, kde přeprava (odesílání) začíná;
- místo, kde je zboží instalováno nebo smontováno;
- místo, kde se zboží nachází v místě dodání.

Pokud už známe, kde se daň vybere, měli bychom zjistit, zda nemůžeme plnění osvobodit od daně s nárokem na odpočet. Odpověď najdeme v § 64 zákona o DPH. Podle odstavce 1 je dodání zboží do jiného členského státu osvobozeno v případě, kdy dodáváme osobě registrované k dani v jiném členském státě, a pro kterou je pořízení zboží předmětem daně. Dále nám tato osoba musí sdělit identifikační číslo pro účely daně z přidané hodnoty. Pokud se chceme ujistit, že tato osoba o svém DIČ nelhala, můžeme si ho ověřit v systému VIES. Další podmínkou, kterou musíme splnit, aby dodání zboží bylo osvobozeno od daně je, že zboží skutečně bylo doručeno do jiného členského státu. A poslední podmínkou je plnění uvést do souhrnného hlášení. Tyto podmínky musejí být splněny bezvýtku.

Při použití Incoterms v kupní smlouvě může nastat problém při použití parit EXW a FCA, kdy k dodání dojde v prostorách prodávajícího. Dodavatel tak nemůže ovlivnit splnění podmínky, že je zboží dodáno do jiného členského státu a musí tak získat důkaz od kupujícího/pořizovatele. Takový důkaz musí splňovat podmínky přímo použitelného předpisu Evropské unie. Jedná se o směrnici rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty, kde osvobození od DPH konkrétně upravuje prováděcí nařízení Rady EU 2018/1912 ze dne 4. prosince 2018. Pomocí článku 45 Evropská unie harmonizuje podmínky, za nichž lze uplatnit osvobození od daně

z přidané hodnoty. Při použití EXW a FCA, kdy přepravu zajišťuje kupující, musí tak prodávající získat tři důkazy o tom, že zboží bylo dodáno do jiného členského státu. Prvním důkazem je písemné potvrzení od pořizovatele. Dále pak musí získat dva důkazy podle odstavce 3, anebo jeden důkaz z odstavce 3a² a druhý z 3b³ (Reinoha, 2020).

2.6.2 Pořízení zboží z jiného členského státu

O pořízení zboží se mluví v zákoně o DPH v § 16. Rozumí se tím nabytí práva nakládat se zbožím jako vlastník. Pořízení zboží z jiného členského státu (dále jen „JČS“) za úplatu se jím rozumí přemístění zboží z JČS do tuzemska. Za pořízení z JČS se pro účely zákona o DPH mimo jiné nepovažuje dodání zboží s montáží nebo instalací a zasilání zboží.

Místo plnění je podle § 11

- Místo, kde se zboží nachází při ukončení odesílání nebo přepravy.
- Stát, jehož subjekt poskytl prodávajícímu své DIČ, ale přeprava nebo odeslání bylo ukončeno v JČS.

Osvobození při pořízení zboží z JČS najdeme v § 65. Pořízení zboží je osvobozeno od daně s nárokem na odpočet daně, pokud dodání nebo dovoz takového zboží by byl v tuzemsku v každém případě osvobozen od daně.

Jelikož se při pořízení zboží z JČS většinou jedná o „reverse charge“, tedy přenesení daňové povinnosti, kdy pořizovatel musí daň vypočítat a odvést, hraje zde druh použité doložky velkou roli. Podle § 40 je plátce povinen si sám vypočítat daň podle § 37 písm. a). Abychom mohli vypočítat daň, je potřeba určit i základ daně. Podle § 36 je základem daně vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet prodávající, včetně částky

² Podle odstavce 3 prováděcího nařízení rady (EU) 2018/1912 se jako doklady o odeslání nebo přepravě uznávají „a) dokumenty týkající se odeslání nebo přepravy zboží, jako je podepsaný doklad nebo nákladní list CMR, náložný list, faktura za leteckou přepravu, faktura od dopravce zboží“

³ Podle odstavce 3 prováděcího nařízení rady (EU) 2018/1912 se jako doklady o odeslání nebo přepravě uznávají „b) jiné dokumenty: i) pojistka vztahující se na odeslání nebo přepravu zboží nebo bankovní doklady prokazující úhradu za odeslání nebo přepravu zboží; ii) úřední dokumenty vydané orgánem veřejné moci, například notářem, potvrzující ukončení přepravy zboží v členském státě určení; iii) potvrzení i skladovatele v členském státě určení o převzetí zboží potvrzující skladování zboží v tomto členském státě.“

na úhradu spotřební daně od kupujícího. Dále také základ daně zahrnuje vedlejší výdaje jako jsou náklady na balení, přepravu a provize.

Proto například při použití dodací doložky EXW bude základ daně menší než u doložky CIP. Při doložce EXW má prodávající pouze povinnost dát zboží k dispozici, nejčastěji se tak děje v závodě prodávajícího. Oproti tomu při doložce CIP musí prodávající zboží přepravit ze svého závodu až na místo určené v kupní smlouvě, zpravidla to bývá závod kupujícího, a také zajistit pojištění zboží. Základ daně pak bude zahrnovat cenu zboží, náklady na balení, přepravu a i pojištění. (Vančurová, Láchová & Zídková, 2020)

2.6.3 Vývoz do třetích zemích

Vývozem zboží je rozuměno výstup zboží z území Evropské unie a většinou jde o jeho propuštění do celního režimu vývozu. Místo plnění se stanovuje stejně jako u dodání zboží do jiného členského státu. Den uskutečnění plnění je den, kdy zboží opustilo EU.

Zboží při vývozu je osvobozeno od daně podle § 66, pokud splní následující podmínky a to, že zboží opustí území Evropské unie a takový výstup zboží je plátce povinen prokázat rozhodnutím celního úřadu o propuštění do celního režimu vývozu, pasivního zušlechťovacího styku, vnějšího tranzitu, nebo o zpětném vývozu nebo jinými důkazními prostředky.

Stejně jako u dodání zboží do JČS, tak i při vývozu mohou nastat problémy při použití doložek EXW a FCA, kdy prodávající musí získat od kupujícího důkazní prostředek o tom, že zboží opustilo území Evropské unie. Proto je vhodné si kupujícího smluvně zavázat, aby nám poslal důkazní prostředek, že zboží opustilo území Evropské unie. Protože pokud bychom nebyli schopni při kontrole správcem daně dokázat, že zboží opustilo území, nacházeli bychom se ve velmi těžké situaci (Pitner, 2006).

2.6.4 Dovoz zboží ze třetí země

Dovozem se podle zákona o DPH § 20 rozumí vstup zboží ze třetí země na území Evropské unie a do států vyjmenovaných v § 3 odstavci 2.

Místem plnění při dovozu je podle § 12

- Členský stát, na jehož území se nachází zboží v době, kdy vstupuje ze třetí země na území Evropské unie.

- členský stát, ve kterém se na zboží přestanou vztahovat příslušná celní opatření, pokud je při vstupu do Evropské unie dočasně uskladněno, nebo propuštěno do jednoho ze čtyř celních režimů, například do režimu vnějšího tranzitu.

Dovoz zboží je od daně osvobozen, pokud by dodání tohoto zboží bylo v každém případě osvobozeno od daně. Zboží je rovněž osvobozeno od daně, pokud je dováženému zboží přiznáno osvobození od cla podle přímo použitelného předpisu Evropské unie, jehož podmínky jsou rozepsány v zákoně o DPH v § 71 v odstavci 2.

Pro účetní a daňové potřeby je třeba znát čas uskutečnění plnění. Ten je podrobně rozepsán v § 23 zákona o DPH. Povinnost přiznat a zaplatit daň při dovozu zboží vzniká propuštěním do jednoho ze tří celních režimů, nebo nesplněním některých povinností stanovených v celních předpisech. Při propuštění do celního režimu vzniká plátcí povinnost přiznat daň v daňovém přiznání za zdaňovací období, ve kterém bylo zboží do příslušného celního režimu propuštěno.

Stejně jako u pořízení zboží z JČS má i zde výběr parity velký význam při výpočtu daně z přidané hodnoty. I zde je základ daně odvozen ze součtu základu pro vyměření cla (cena zboží, náklady na přepravu, pojištění a další související náklady), samotného vyměřeného cla, poplatků splatných z důvodu dovozu zboží, které nejsou zahrnuty do základu pro vyměření cla a dalších vedlejších výdajů. Proto bude cena při použití parity EXW zákonitě menší, než při použití například doložky CIP (Vančurová, Láchová & Zídková, 2020).

3 Cíle a metodika

3.1 Výzkumná tvrzení

1. Doložka Ex Works je stále nejpoužívanějším pravidlem u českých firem.
2. Firmy, které přešly na Incoterms 2020, považují tuto verzi za více užitečnou než předchozí verze.
3. I firmy s dlouholetou podnikatelskou tradicí používají Incoterms 2020.
4. Firmy, které obchodují pouze v České republice nepoužívají Incoterms ve svých kupních smlouvách.
5. Pravidla Incoterms považuje za nápomocná při vyměřování DPH menšina firem.

3.2 Metodika

Literární rešerše se věnuje historii dodacích podmínek, popisu jednotlivých pravidel Incoterms 2020 a je kladen důraz na změny, které nastaly aktualizací Incoterms 2020. Druhá část se zabývá účetnictvím a daňovými aspekty a třetí část literární rešerše propojuje obě tyto části. Je zaměřena převážně na osvobození plnění s nárokem na odpočet u jednotlivých parit. Při literární rešerši byly analyzovány především sekundární a primární zdroje.

Pro praktickou část byla zvolena kvantitativní metoda výzkumu a jako technika byl zvolen dotazník. Dotazník byl vytvořen pomocí webové stránky www.surveymonkey.com a následně byl rozeslán prostřednictvím e-mailových adres firmám, které jsou v exportních a importních adresářích na webových stránkách czechtop100.cz, kompass.com, czechtrade.cz, firmy.cz a v katalozích firem Kraje Vysočina a Zlínského kraje. Dotazování probíhalo v měsíci únoru a březnu.

Podle typu a složitosti otázek byla sestavena výzkumná tvrzení, která byla následně zhodnocena. Výsledky z dotazníkového šetření byly zpracovány formou grafů v programu Microsoft Excel a následně analyzovány.

Dotazník vyplnilo 73 respondentů. Vzhledem k nižšímu počtu respondentů bylo hodnocení výzkumných tvrzení provedeno jen na tomto pozorovaném počtu.

Struktura dotazníku

Dotazník vychází z cílů a výzkumných tvrzení bakalářské práce. Obsahuje 27 uzavřených otázek. A jeho konečná verze je přiložena v příloze.

Dotazník je rozdělen do tří částí. První část je zaměřena na získání základních informací o společnostech, které se zúčastnily šetření. Jedná se o informace jako je druh vykonávané ekonomické činnosti, délka působení na trhu či velikost firmy.

Druhá část dotazníku se zaměřuje na účetní a daňové aspekty dotázaných firem. Zaměřuje se na informace jako jsou druh vedené evidence, formy daňových dokladů nebo způsob získávání informací o této problematice.

Poslední část zkoumá informace o Incoterms. První otázka v této části rozdělila společnosti na ty, které Incoterms neaplikují do svých kupních smluv a ty, které ano. Pouze respondenti, kteří Incoterms používají mohly pokračovat ve vyplňování dotazníku. Tato část dotazníku zjišťuje například informace o verzi Incoterms, kterou firmy používají a o doložkách, které dané společnosti využívají. Konec dotazníku je věnován Incoterms 2020, přičemž tuto část vyplňovaly pouze společnosti, které mají s touto verzí zkušenosti. Tyto otázky se zaměřují na dojem z Incoterms 2020 a porovnání Incoterms 2020 se staršími verzemi.

4 Praktická část

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno přes 1.000 společností, které měly, na základě výše zmíněných adresářů a katalogů, potenciál pohybovat se ve sféře mezinárodního obchodu, což bylo hlavní kritérium při výběru respondentů. I přes takovýto poměrně vysoký počet oslovených zodpovědělo dotazník pouze 73 společností. Z toho vyplývá, že míra návratnosti se pohybuje kolem 7 %.

Vzhledem k počtu vyplněných dotazníků nelze výzkum považovat za statisticky významný a jak již bylo uvedeno v metodice, vyhodnocení výzkumných tvrzení bylo provedeno jen v rámci obdržených odpovědí.

Základní informace o respondentech

Otázka 1: CZ-NACE je zkratka pro klasifikaci ekonomických činností a předpona CZ určuje, že se klasifikace týká činností prováděných v České republice. V jakém odvětví podle této klasifikace podniká Vaše firma

Více než třetina (25) dotázaných se přihlásila ke zpracovatelskému průmyslu. Druhým téměř stejně početným oborem, ke kterému se společnosti přihlásily, jsou ostatní činnosti (21), kam lze zařadit například opravy výrobků pro osobní potřebu nebo poskytování ostatních osobních služeb. Zastoupení v ostatní oborech je již méně početné, přesto tvoří 37 % (27) zbylých respondentů. Jedná se například o odvětví jako velkoobchod a maloobchod (8), stavebnictví (5) či profesní, vědecké a technické činnosti (4).

Otázka 2: Jak dlouho již provozujete činnost ve výše uvedeném odvětví?

Firmy byly rozděleny do 4 časových období. Nejvíce odpovídaly společnosti, které již ve svém oboru podnikají více než 20 let (54) a tvoří téměř 75 % z celkového počtu respondentů. Druhou nejvíce početnou skupinu respondentů jsou naopak mladé firmy (13), které se na trhu pohybují do 10 let. Tato skupina v sobě zahrnuje dvě časová období a to společnosti, které svou činnost provozují méně než 5 let (6) a společnosti které podnikají od 5 do 10 let (7). Nejméně početnou skupinou jsou společnosti, které byly založeny před 11 až 20 lety (6).

Otázka 3: Jak velkou jednotkou je Vaše společnost?

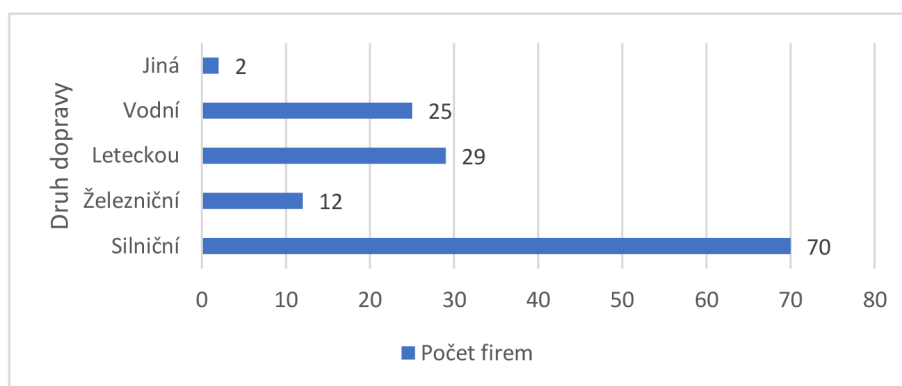
Otázka č. 3 zjišťovala velikost podnikatelských jednotek. Firmy jsou opět rozděleny na 4 skupiny – mikro, malá, střední a velká jednotka. Rozřazování bylo inspirováno Zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde se za stejných podmínek i do stejných skupin rozřazují jednotky účetní. Nejpočetnější skupina respondentů, která se zúčastnila dotazníkového šetření, jsou malé jednotky (31) a druhou nejpočetnější skupinou jsou mikro jednotky (24). Nejmenší procento zastoupení tvoří jednotky velké (6).

Otázka 4: Na jakém území obchodujete?

Cílem čtvrté otázky bylo zjistit na jakém území dotázané firmy obchodují. Více než polovina (39) dotázaných společností obchoduje ve všech třech výše zmíněných oblastech, tedy po celém světě. Přes 16 % (12) společností obchoduje pouze v Evropské unii a 15 % (11) pouze v České republice.

Otázka 5: Jaké typy dopravy používáte během Vaší obchodní činnosti?

Graf 1 Druh dopravy

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Dotazníky byly cíleny především na výrobní a obchodující podniky a tato otázka měla zjistit, jaký druh dopravy podniky využívají při své činnosti. Přesto dva respondenti využili možnosti „jiná“, kde vysvětlili, že se nejedná o výrobní podniky, ale o společnosti, které provozují služby. Ze zbylých 71 respondentů 70 odpovědělo, že využívají pro svou činnost dopravu silniční. Silniční doprava dále byla kombinována s dopravou leteckou, vodní a nejméně zastoupeným druhem byla doprava železniční. Za pomoci filtru v programu excel bylo zjištěno, že poslední respondent používá pouze dopravu leteckou.

Je možné, že tato společnost vnímá tento druh dopravy jako nejdůležitější, proto dopravu na letiště pokládá za zanedbatelnou.

Informace z účetní a daňové oblasti

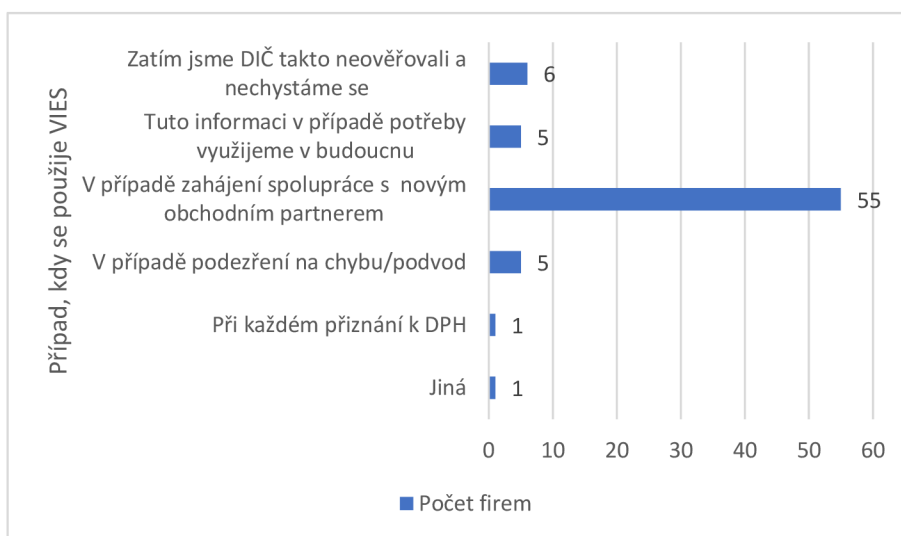
Tato práce se v kapitole „2.5 Daňové aspekty“ zabývá daní z přidané hodnoty a účetnictvím, proto se druhá část dotazníku zaměřila na tyto dvě oblasti a respondentům bylo k tématu položeno 5 otázek.

Otázka 6: Jaký druh evidence vedete?

První z těchto otázek byla opět rozřazovací a respondenti se rozdělili do tří skupin. Téměř 88 % (64) dotázaných společností vede účetnictví v plném rozsahu, kterému se krátce tato práce věnuje v kapitole „2.4 Účetnictví – obecně“. Pouze 8 společností vede daňovou evidenci a 1 respondent vede zjednodušený rozsah účetnictví.

Otázka 7: V systému VIES si lze ověřit identifikační číslo zahraniční osoby pro účely daně z přidané hodnoty. Číníte tak?

Graf 2 Systém VIES

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Sedmá otázka zjišťuje, jak jsou společnosti seznámeny se systémem VIES, o kterém je zmíněno v kapitole „2.6 DPH a Incoterms“, a při jakých příležitostech firmy tento systém využívají. Ze všech 73 respondentů pouze 11 podniků tento systém zatím nevyužilo. Z toho 5 možná tento systém využije v budoucnu a 6 společností nemá potřebu takto identifikační číslo zahraniční osoby ověřovat.

Zbýlých 62 podniků, které systém VIES používají, ho nejvíce využijí v případě zahájení spolupráce s novým obchodním partnerem (55). K dalším případům využití patří, když mají společnosti podezření na chybu či podvod (5). Jedna společnost takto ověřuje své partnery při každém přiznání k DPH a jedna společnost využila možnosti „jiná“, kde uvedla, že své obchodní partnery takto ověřuje při každé fakturaci.

Otázka 8: Kde nejvíce čerpáte informace o

Tabulka 8 – Čerpání informací

	Zákon/odborná literatura	Školení	Internet
DPH	31	23	19
Účetnictví	33	24	16

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Osmá otázka zjišťovala, kde firmy čerpají informace o dani z přidané hodnoty a o účetnictví. Teoretická část, která se zabývala těmito tématy byla vytvořena nejvíce za pomoci informací ze zákona, odborné literatury a internetových zdrojů. Společnosti, které se zapojily do tohoto dotazníkového šetření také nejvíce informací čerpají ze zákonů a odborné literatury (31 a 33), pak následuje jako největší zdroj informací školení (23 a 24). Naopak na internetu nejvíce informací o daných problematikách čerpá nejméně firem (19 a 16).

Otázka 9: Vaše daňové doklady mají převážně

V teoretické části v kapitole „2.5.1 Daňové doklady“ je zmíněna informace, že zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty povoluje elektronickou formu daňových dokladů. Proto 9. otázka řeší, jaká podoba daňových dokladů převažuje u dotázaných společností. Nejméně respondentů (6) uchovává své doklady převážně v listinné podobě. Naopak nejvíce respondentů (34), má doklady převážně v elektronické podobě. Zbýlých 33 společností uchovává daňové doklady ve stejném poměru listinné i elektronické podoby.

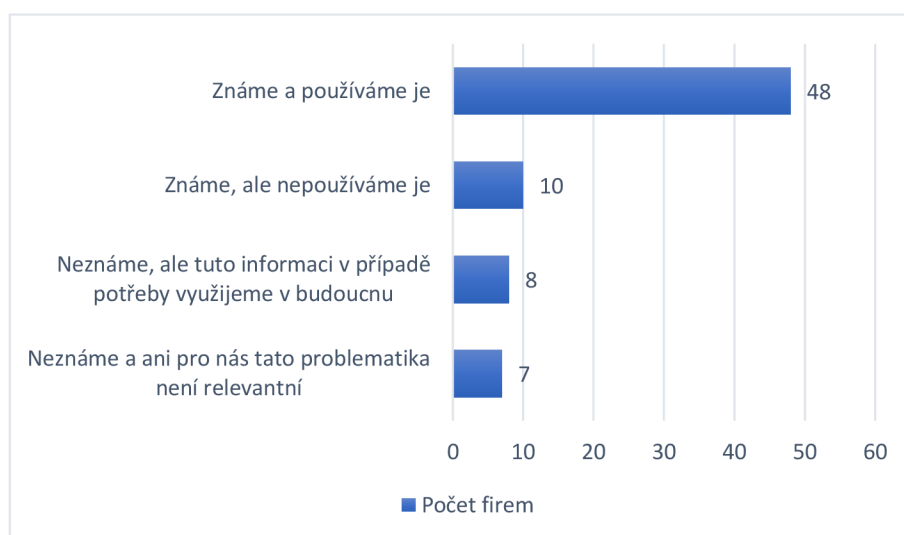
Otázka 10: Jaký účetní program používáte?

Poslední otázka z účetní a daňové problematiky se týkala účetního programu, který používají dotázané společnosti. Nejvíce zastoupeným programem (19) jsou různé verze počítačového programu Pohoda od společnosti Stormware. Dále si 15 % (11) společností tvoří a používají vlastní programy. Třetím nejvíce zastoupeným softwarem (7) se stala skupina podnikových informačních systémů Helios od společnosti Asseco Solutions. Na dalších příčkách se pak umístily Programy Abra (5) a QI (4) následované Navision/Microsoft (4), Money S3 (2) a MRP (2). Také 2 z dotazovaných nepoužívají žádný účetní program. Zbylých 17 společností využívá dalších 17 různých programů jako SAP (1), Karat (1) nebo iDoklad (1). Je vidět, že účetních programů je velké množství a firmy na tomto trhu mají mnoho možností pro výběr toho správného, který bude firmě nejlépe vyhovovat a pokud si ani z tak velkého množství nevyberou, mají možnost si vytvořit vlastní program na míru.

Incoterms

Otázka 11: Incoterms – International Commercial Terms (mezinárodní obchodní podmínky) – je soubor mezinárodních pravidel, která vykládají nejčastěji používané obchodní doložky v mezinárodním, ale i vnitrostátním obchodě. Znáte a používáte tyto doložky při Vašem obchodním styku?

Graf 3 INCOTERMS

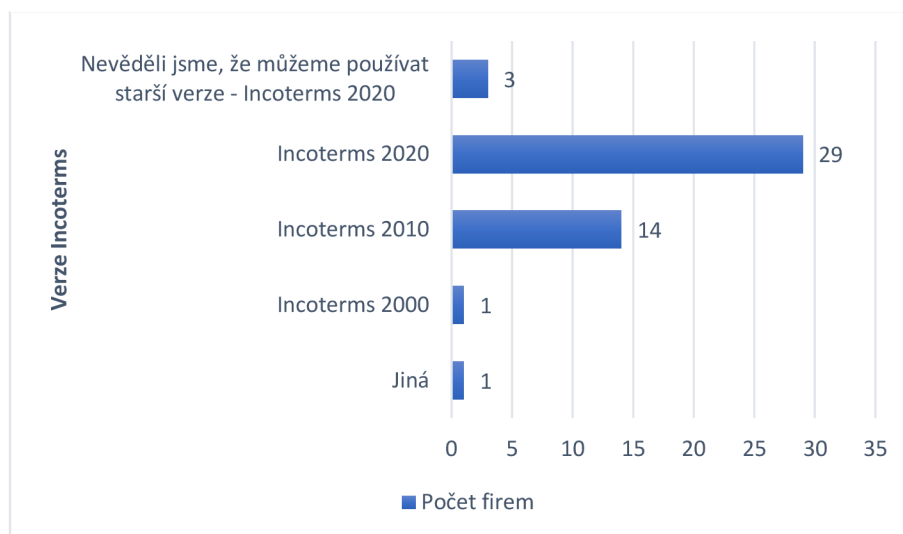
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Tato otázka je zásadní pro zbytek dotazníkového šetření. Respondenti zde měli odpovědět, zda používají ve svých kupních smlouvách dodací parity. V grafu č. 9 můžeme vidět, že 48 společností ve svých smlouvách mezinárodní obchodní podmínky používají. Zbývajících 25 respondentů odpovědělo, že tyto doložky ve svých kupních smlouvách nepoužívají a dále se rozdělili na 2 skupiny, u kterých se zjišťovalo, zda tyto firmy dodací podmínky znají, či neznají. Deset společností tyto podmínky zná, ale ve svých smlouvách nevyužívají. Zbýlých 15 společností odpovědělo, že Incoterms neznají. Zde se opět rozdělily, a to konkrétně na dvě skupiny. První skupina jsou firmy, které uvedly, že tuto informaci v případě potřeby využijí v budoucnu (8). Druhá skupina jsou firmy, pro které nejsou informace o Incoterms v tuto chvíli relevantní (7).

Společnosti, které odpověděly na tuto otázku tím, že Incoterms nepoužívají, byly vyzvány, aby dál ve vyplňování dotazníku nepokračovaly.

Otázka 12: Jakou verzi Incoterms nyní používáte ve svých kupních smlouvách?

Graf 4 Používaná verze Incoterms v kupních smlouvách

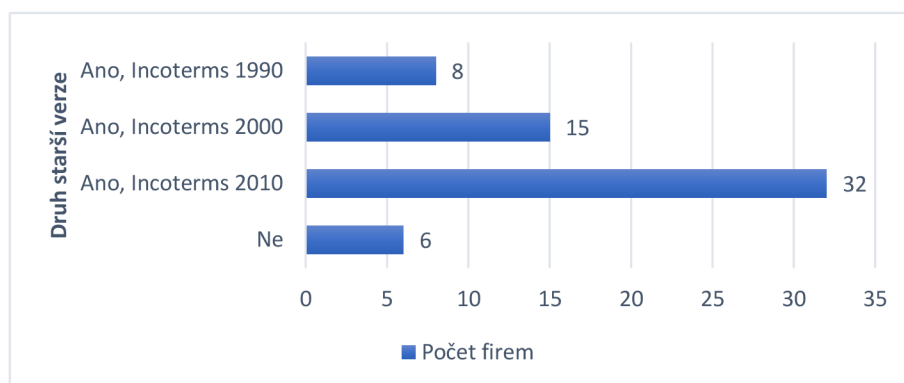
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Na otázku č. 12, jakou verzi Incoterms společnosti nyní používají, již odpovídalo pouze 48 společností. Jeden podnik používá Incoterms 2000, 14 společností používá Incoterms 2010 a jedna společnost využila možnosti „jiná“, kde vysvětlila, že používají všechny tři verze Incoterms podle jejich obchodních partnerů. Zbýlých 31 podniků používá Incoterms 2020. V kapitole „2.3.4 Incoterms a kupní smlouva“ je zmíněno, že lze využívat v kupních smlouvách i starší verze, proto byla tato odpověď rozdělena a

zjišťovala, zda firmy o této možnosti ví. Tři respondenti odpověděli, že nevěděli, že smí používat i starší verze, než je současná aktuální.

Otázka 13: Používali jste starší verze Incoterms?

Graf 5 Používali jste starší verze Incoterms?

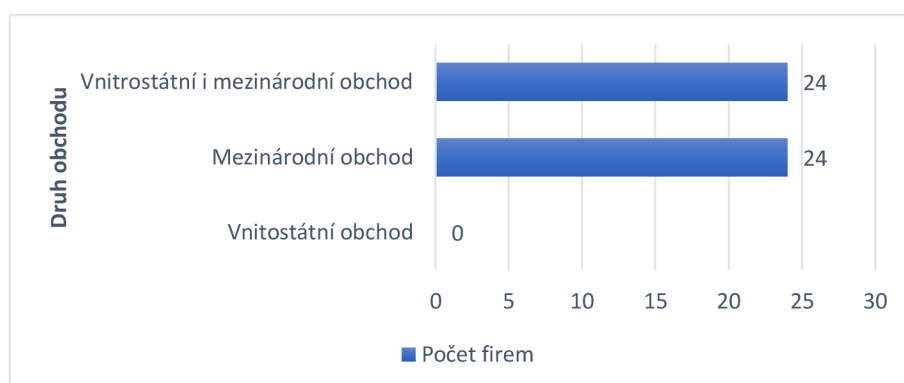

Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Otázka č. 13 měla zjistit, zda firmy již dříve využívaly Incoterms a popřípadě jakou verzi. V této otázce měli respondenti možnost vybrat více odpovědí. Z celkových 48 respondentů 32 odpovědělo, že již mají zkušenosti s verzí Incoterms 2010. Dvacet tři společností má dokonce zkušenost i se staršími verzemi. Naopak 6 společností nemá se staršími verzemi zkušenost žádnou.

Otázka 14: Doložky Incoterms používáte pro ...

Graf 6 Druh obchodu – vnitrostátní, mezinárodní

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Tato otázka byla zaměřena na druh obchodu, kdy jsou doložky používány. Žádná z firem nepoužívá doložky pouze pro vnitrostátní obchod. Tato otázka potvrzuje i výše zmíněný předpoklad z otázky č. 4 a to že firmy, které obchodují pouze v České republice ve svých

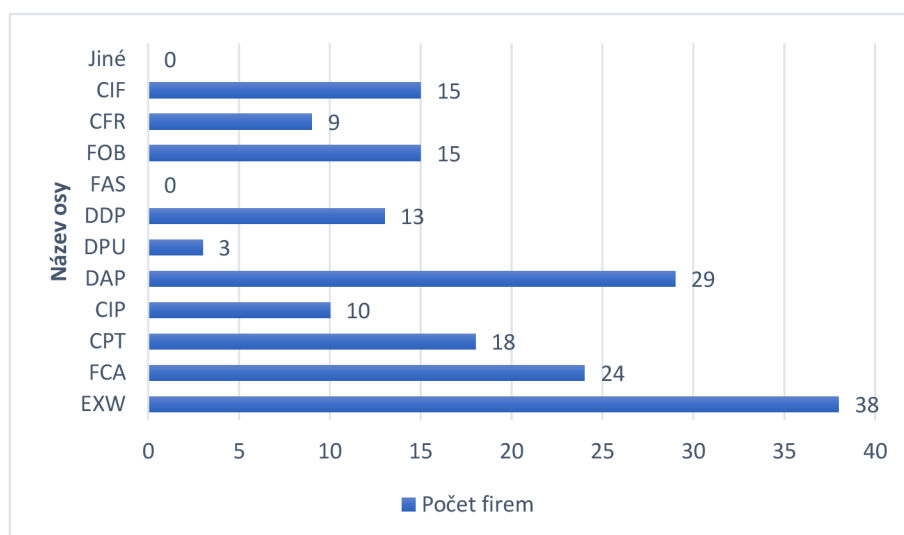
smlouvách Incoterms nepoužívají. I přesto polovina dotázaných společností (28) doložky ve vnitrostátním obchodě používají, ale pouze s kombinací obchodu mezinárodního. V grafu 15 také můžeme vidět, že druhá polovina dotázaných (24) používá Incoterms pouze při obchodu mezinárodním.

Otázka 15: Používáte Incoterms pouze v jejich původní podobě, nebo je dále doplňujete či měníte?

Patnáctá otázka se společností ptala, zda používají mezinárodní doložky v jejich původní podobě. Kniha Incoterms 2020 zmiňuje, že se doložky mohou dle libosti měnit a doplňovat. Čtyřicet společností doložky používá pouze v jejich původní podobě. Z toho 10 společností nevědělo, že se doložky mohou upravovat. Zbýlých osm společností využívá této možnosti a doložky ve svých kupních smlouvách mění či doplňuje.

Otázka 16: Jaké doložky používáte ve Vašich kupních smlouvách?

Graf 7 Doložky v kupních smlouvách

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

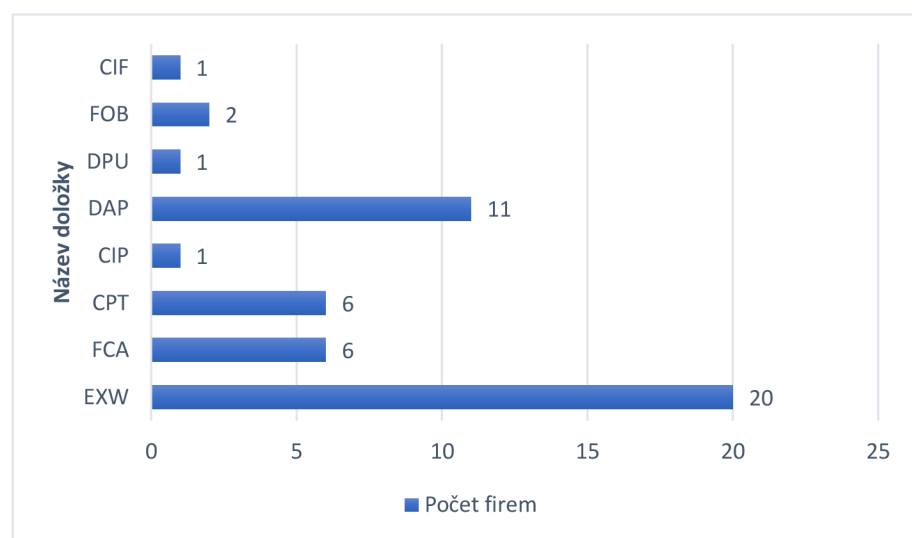
Šestnáctá otázka se již zaměřuje na konkrétní doložky a zjišťuje, které parity firmy používají při obchodování. Z grafu 7 můžeme vyčíst, že většina firem (38) využívá doložku Ex Works (EXW), která stanovuje straně prodávajícího nejméně povinností. Druhou nejčastěji používanou doložkou, kterou používá 29 respondentů, je Delivered at Place (DAP), kdy prodávající musí zboží dovést až do smluvně určeného místa a po celou dobu nese riziko a platí náklady. Na třetím místě se umístila doložka Free Carrier (FCA), kterou ve svých smlouvách používá 24 dotázaných společností. V této doložce má

prodávající opět minimum povinností. Více se o těchto doložkách uvádí v kapitole „2.3.7 Jednotlivá pravidla Incoterms“.

Nikdo z respondentů nevyužívá paritu Free Alongside Ship (FAS), toto pravidlo patří do skupiny pro námořní a vnitrozemskou vodní přepravu, kdy prodávající musí zboží doručit k boku lodi. Dále také nikdo nevyužil možnosti „jiná“, kde mohli uživatelé starších verzí napsat i pravidla, která v Incoterms 2020 již neexistují.

Otázka 17: Jakou doložku používáte nejčastěji?

Graf 8 Nejpoužívanější doložky

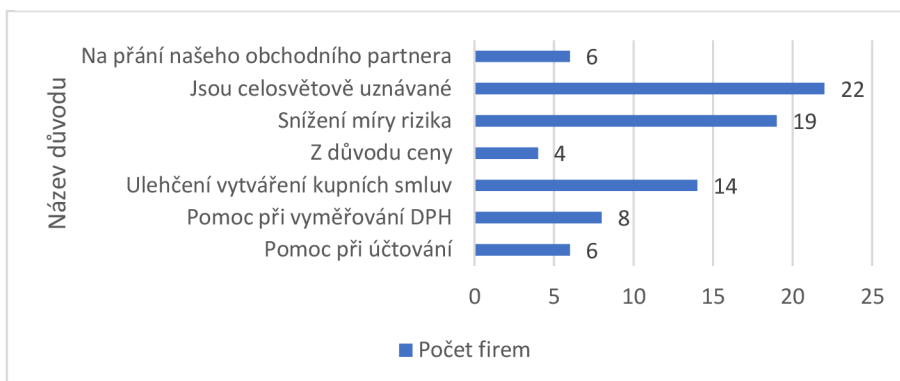

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka č. 17 navazuje na otázku č. 16 a zjišťuje, kterou z parit využívají firmy nejčastěji. Jak znázorňuje graf 8 nejvyužívanější doložkou (20) je parita Ex Works (EXW) a druhou nejvyužívanější doložkou (11) je parita Delivered at Place (DAP). O třetí příčku se dělí parity Free Carrier (FCA) (6) a Carriage Paid to (CPT) (6).

Otázka 18: Proč jste do svých kupních smluv začali přidávat doložky Incoterms?

Graf 9 Důvody pro používání Incoterms

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka č. 18 měla za cíl zjistit, jaké důvody mají respondenti pro přidávání doložek Incoterms do svých kupních smluv. Mezi nejčastější odpovědi patří důvod, že jsou celosvětově uznávané (22) a důvod, že tato pravidla přidaná do smluv snižují riziko při obchodování (19). Třetím nejčastějším důvodem bylo ulehčení vytváření kupních smluv (14).

V kapitole „2.6 DPH a Incoterms“ se píše o spojení problematiky DPH a Incoterms, proto se v nabídce odpovědí v dotazníku objevily důvody jako „pomoc při účtování“ a „pomoc při vyměřování DPH“. K důvodu „pomoc při účtování“ se přihlásilo 6 firem a k důvodu „pomoc při vyměřování DPH“ se přihlásilo 8 firem.

Otázka 19: Uvádíte do Vaší kupní smlouvy odstavec/větu, že je kupující povinen Vám dodat důkazní prostředky nebo se odkazujete na články v Incoterms (Incoterms 2020 – článek B6 "Dokumenty pro přepravu a dodání")?

V kapitolách 2.6.1 až 2.6.4 se práce zabývá osvobozenými plněními, kde firmy musí dodat dva důkazní prostředky o tom, že zboží opustilo Českou republiku. Tato otázka zjišťovala u společností, zda věří doložkám Incoterms, kde se (např. v Incoterms 2020 v článku B6, pravidlo EXW) píše, že kupující je povinen poskytnout prodávajícímu příslušný důkaz o převzetí a dodání zásilky.

32 společností se ve smlouvě odkazuje na tyto články. Třináct firem do své kupní smlouvy uvádí odstavec či větu, že kupující je povinen tyto důkazy dodat. Tři společnosti využily možnost „jiné“. Dvě společnosti uvedly, že takovouto skutečnost berou automaticky, a proto se v kupních smlouvách neodkazují na články a ani v nich neuvádí odstavec či větu

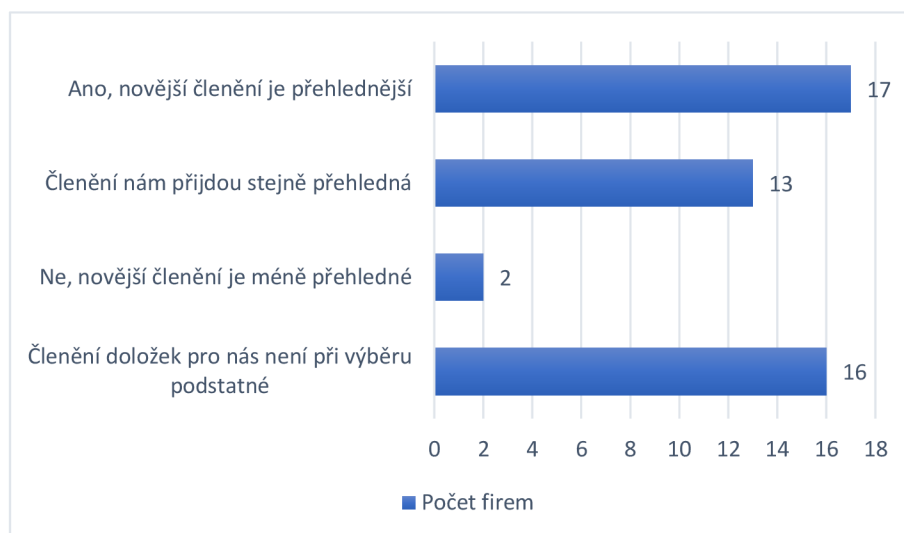
o těchto povinnostech. Třetí společnost uvedla, že smlouvy dostávají většinou od obchodního partnera, proto žádnou z těchto možností nevyužívají.

Otázka 20: Víte, že se oficiálně od roku 2010 člení pravidla podle typu dopravy?

Následuje otázka č. 20, na kterou navazuje otázka č. 21. Kapitola „2.3.3 Pomocné členění doložek“ se zmiňuje o verzi Incoterms 2010, přičemž od této verze se oficiálně začalo používat členění podle typu dopravy. Tato otázka měla zjistit, zda tuto změnu firmy zaregistrovaly a většina společností (36) si této změny skutečně všimla.

Otázka 21: Považujete členění podle typu dopravy za více přehledné oproti členění podle skupin E, F, C a D?

Graf 10 Je toto členění více přehledné?

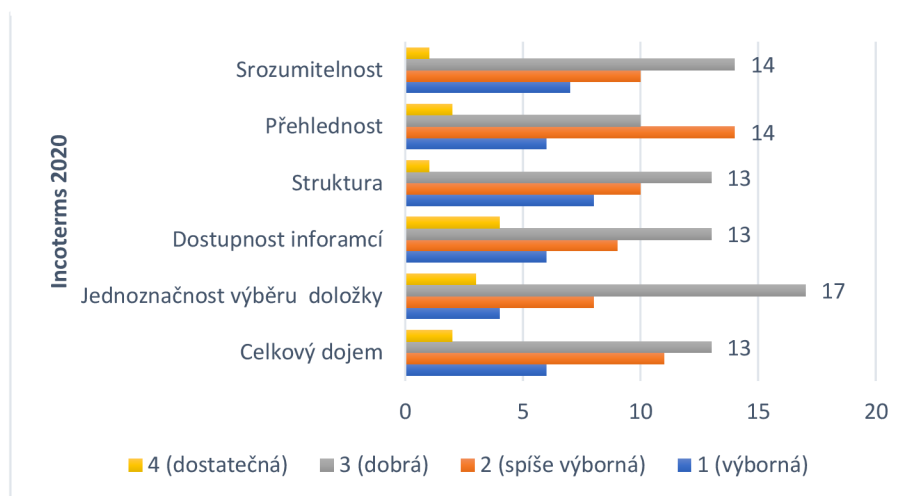

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Následná otázka zjišťuje, zda firmy považují nové členění za více přehledné a zda vůbec vnímají členění jako relevantní. Sedmáct z dotázaných společností odpovědělo, že jim toto členění přijde více přehledné. Třináct společností členění považují za stejně přehledné a dvěma společnostem toto členění přijde přehledné méně. Pro 16 firem členění doložek není vůbec relevantní.

Otázka 22: Pokud používáte Incoterms 2020, ohodnot'te prosím na stupnici jako ve škole od 1–5

Graf 11 Incoterms 2020

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

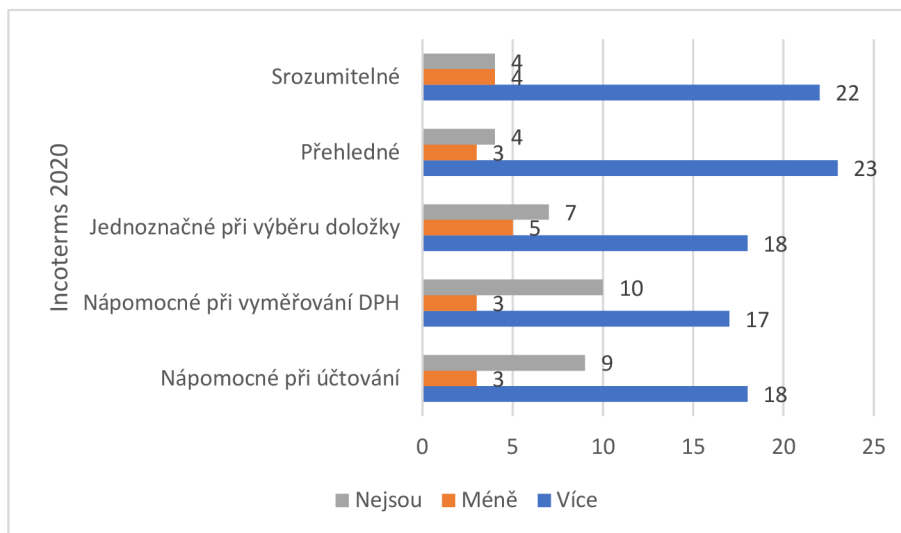
Otázka č. 22 zjišťovala názor na Incoterms 2020. Respondenti, kteří neměli s Incoterms 2020 zkušenost, byli vyzváni, aby na tuto otázku neodpovídali. Respondenti známkovali daná kritéria jako ve škole od známky 1 (výborná) až po známku 5 (nedostatečná). Známkou 5 (nedostatečná) ne zvolil žádný z respondentů.

Kritéria srozumitelnost, struktura, dostupnost informací a jednoznačnost výběru doložky byly hodnoceny vždy ve stejném pořadí. Nejvíce společností přiřadilo těmto kritériím známku 3 (dobrá), následovala známka 2 (spíše výborná) a po té známka 1 (výborná). Pouze minimum společností přiřadilo známku 4 (dostatečná). Jediné kritérium přehlednost bylo nejčastěji ohodnoceno známkou 2 (spíše výborná), dále známkou 3 (dobrá) a následné pořadí známek se shodovalo s předešlými kritérii. Celkový dojem odráží známkování předešlých kritérií a nejvíce přiřazovanou známkou byla 3 (dobrá).

Přestože respondenti nejčastěji přiřazovali známku 3 (dobrá) a zaujímali tedy k těmto kritériím neutrální postoj, při porovnání součtu známek 1 (výborná) a 2 (spíše výborná) se součtem známek 4 (dostatečná) a 5 (nedostatečná) můžeme prohlásit, že společností mají k Incoterms 2020 spíše kladný vztah. Pravidla jsou tedy dle výsledků tohoto výzkumu srozumitelná, přehledná, dobře strukturovaná a je k nim spíše dostatečné množství informací. K jedinému kritériu, které hodnotilo jednoznačnost výběru doložky, zaujímají firmy velmi neutrální postoj.

Otázka 23–27: Pokud jste dříve používali starší verzi Incoterms a nyní používáte Incoterms 2020 považujete ho za ...

Graf 12 Porovnání Incoterms 2020 a starších verzí

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázky č. 23–27 částečně navazují na otázku č. 22., ve které měli respondenti, kteří mají zkušenosti i se staršími verzemi, porovnat, zda se dané kritérium zlepšilo či nikoliv. Prvním kritériem byla opět srozumitelnost. Sami autoři ve své publikaci uvádí, že „*Incoterms 2020 přichází ve zjednodušené a srozumitelnější podobě ...*“ (Rožek, 2019). Podle grafu č. 24 tak můžeme potvrdit, že byl jejich záměr naplněn, protože většina dotázaných společností (22) na tuto otázku odpověděla, že Incoterms 2020 je více srozumitelné než předchozí verze.

Jako druhé kritérium byla opět zařazena přehlednost, protože tato vlastnost spolu se srozumitelností je pro odborné publikace velmi důležitá pro správné pochopení dané problematiky. I v tomto ohledu většina respondentů (23) hlasovala, že jim Incoterms 2020 přijdou přehlednější než starší verze.

Třetím kritériem byla jednoznačnost výběru doložky. V tomto případě autoři Incoterms 2020 poprvé nabízí i takzvaný horizontální přehled článků, který má uživatelům pomoci k lepšímu vnímání rozdílů v jednotlivých částech pravidel Incoterms. Z grafu 12 můžeme opět vyčíst a potvrdit, že i tento záměr byl naplněn, i když z otázky č. 22 je vidět, že firmy si při rozhodování stále nejsou 100% jisté.

Jak již bylo výše zmíněno, tato práce se zabývá také účetnictvím a daní z přidané hodnoty, konkrétně osvobozenými plněními a z odpovědí na otázku č. 18 jsme se dozvěděli, že některé společnosti přidávají pravidla Incoterms do svých smluv právě kvůli pomoci při účtování nebo kvůli pomoci při vyměřování DPH. Následující dvě otázky se proto zaměřily na porovnání, zda se tato pomoc prostřednictvím Incoterms 2020 zvětšila. Z grafu 12opět můžeme potvrdit, že Incoterms 2020 jsou více nápomocné při účtování i při vyměřování DPH. Na druhou stranu ale některé společnosti v mnohem větším počtu, než u předchozích kritérií uvádí, že žádná verze Incoterms jim s těmito aspekty nepomáhá.

4.1 Závěrečná diskuse

Vzhledem k počtu vyplněných dotazníků nelze výzkum považovat za statisticky významný a jak již bylo uvedeno v metodice, vyhodnocení výzkumných tvrzení bylo provedeno jen v rámci obdržených odpovědí.

1. Doložka Ex Works je stále nejpoužívanějším pravidlem u českých firem.

POTVRZENO

V roce 2012 bylo provedeno dotazníkové šetření, které se též zabývalo výkladovými pravidly Incoterms. Toto šetření bylo provedeno v rámci diplomové práce Karolíny Tlapákové (p. 34; 2012), kde bylo pracováno s hypotézou: „*Nejčastěji aplikovanou dodací paritou rámce výkladových pravidel INCOTERMS z pohledu prodávajících i kupujících je doložka EXW.*“ Tato hypotéza byla potvrzena.

Po deseti letech je stále nejvyužívanější doložkou. Toto výzkumné tvrzení bylo v rámci obdržených odpovědí potvrzeno hned dvakrát, a to v otázkách č. 16 a 17. Z odpovědí na otázku č. 16 vyplývá, že ze 48 dotázaných společností, které aplikují Incoterms do svých kupních smluv, využívá tuto doložku 38 firem. Zároveň v otázce č. 17, kde společnosti měly vybrat doložku, kterou používají nejčastěji, nejvíce společností (20) zvolilo paritu EXW.

2. Firmy, které přešly na Incoterms 2020, považují tuto verzi za užitečnější než předchozí verze.

POTVRZENO

Užitek neboli subjektivní pocit uspokojení. V rámci dotazníkového šetření v otázce č. 22 respondenti hodnotili Incoterms 2020. První hodnocení vybraných vlastností proběhlo na základě známkování od 1 do 5 jako ve škole. Mezi ně patřila kritéria jako je srozumitelnost, struktura, přehlednost, dostupnost informací a jednoznačnost výběru doložky. Celkový dojem dle subjektivního hodnocení dotázaných společností byl nejvíce hodnocen známkou 3 (dobrá), kdy společnosti zaujaly k Incoterms 2020 spíše neutrální postoj. Ale při porovnání protipólů od známky 3 (dobrá), tedy známek 1 (výborná) a 2 (spíše výborná) se známkami 4 (dostatečná) a 5 (nedostatečná), můžeme potvrdit, že

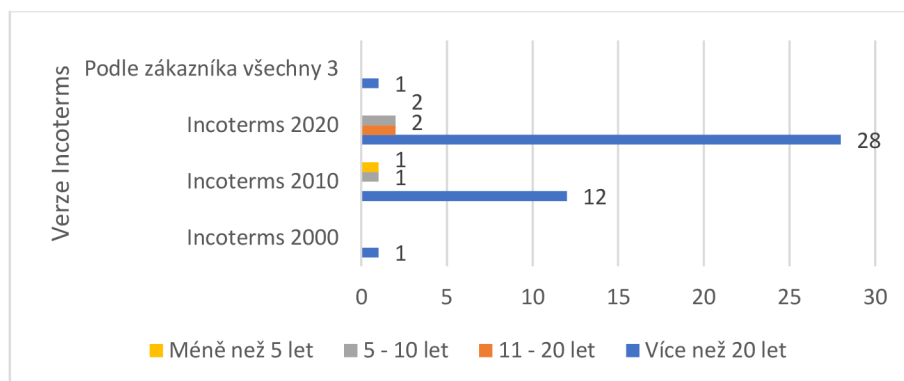
společnosti, které se zúčastnily dotazníkového šetření, zaujímají k Incoterms 2020 spíše pozitivní postoj.

Druhé hodnocení proběhlo na základě porovnání Incoterms 2020 se staršími verzemi. V otázkách č. 23 až 27 měly dotázané společnosti porovnat kritéria jako srozumitelnost, přehlednost, jednoznačnost výběru doložky, pomoc při účtování a pomoc při vyměřování DPH. I u těchto kritérií vždy převládala odpověď, že Incoterms 2020 jsou VÍCE (srozumitelné, přehledné, ...) než předchozí verze. Na základě těchto odpovědí bylo i toto tvrzení potvrzeno.

3. I firmy s dlouholetou podnikatelskou tradicí používají Incoterms 2020.

POTVRZENO

Graf 13 Vztah aplikované verze Incoterms a délce podnikání

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Při vzniku tohoto tvrzení panoval předpoklad, že i firmy s dlouholetou podnikatelskou tradicí stále chtějí držet krok s rozrůstajícími se trhy a snaží se udržet si své postavení jako moderní společnosti. Toto tvrzení, že i firmy s dlouholetou podnikatelskou tradicí používají Incoterms 2020. Z grafu 13 tak tuto domněnku můžeme potvrdit. Ze 48 dotázaných společností, které aplikují Incoterms jich 32 provozuje svou činnost více než 20 let a 29 z nich, tedy téměř 91 %, odpovědělo, že nyní používají Incoterms 2020.

4. Firmy, které obchodují pouze v České republice nepoužívají Incoterms ve svých kupních smlouvách.

POTVRZENO

Pro zhodnocení využitelnosti Incoterms, bylo vyjádřeno tvrzení, že společnosti, které obchodují pouze v České republice se nebudou při svých obchodech odkazovat na

Incoterms. Toto tvrzení bylo potvrzeno v otázce č. 14, kdy ani jedna dotázaná společnost, které používá Incoterms ve svých kupních smlouvách, nevybrala možnost, že Incoterms používají pouze pro vnitrostátní obchod. Společnosti buď odpovídaly, že Incoterms využívají pouze při mezinárodním obchodování, nebo při vnitrostátním obchodu, ale pouze když jejich některé obchody zasahují i za hranice státu.

5. Pravidla Incoterms považuje za nápomocná při vyměřování DPH menšina firem.

POTVRZENO

Daň z přidané hodnoty je jednou z nejdůležitějších daní. V rámci Evropské unie ji vybírá každý stát, a proto je daň velmi harmonizovanou. V rámci zjednodušení výpočtu je vybírána nepřímo za určité zdaňovací období. Zdanění podléhá zboží, které je předmětem daně. Jedná se například o dodání zboží, pořízení zboží z jiného členského státu nebo o dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

V rámci DPH je možné, že zboží je předmětem daně, ale plátce není povinen odvádět daň – osvobozená plnění. V kapitole 2.6. „DPH a Incoterms“ je uvedeno, že výběr doložky má vliv na výpočet DPH a možnost osvobození od DPH, proto otázkou č. 18 bylo zkoumáno, zda jedním z důvodů, proč firmy aplikují doložky Incoterms je i pomoc při vyměření DPH a kolik společností si toto myslí. Z odpovědí na otázku č. 18 vyplývá, že tento důvod pro použití Incoterms uvádí 8 dotázaných společností, což je 12,5 % ze všech respondentů. Toto číslo se dá považovat za menšinu, a proto i toto výzkumné tvrzení může být potvrzeno.

5 Závěr

Současný růst světových trhů s sebou přináší větší riziko vzniku sporů a nedorozumění. V průběhu let, v rámci spontánního procesu, se začaly vytvářet obchodní zvyklosti. Pomocí těchto zvyklostí se podnikatelé snažili předejít obchodním neshodám, protože podle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží jsou strany vázány jakoukoli zvyklostí, na které se dohodly, a praxí, kterou mezi sebou zavedly. V pozdějších letech se obchodní zvyklosti začaly písemně zachycovat, ucelovat a vznikla vykládací pravidla. Mezi nejznámější vykládací pravidla patří International Commercial Terms známé pod zkratkou INCOTERMS.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo popsat a zhodnotit jejich využití s důrazem na změny v souvislosti s Incoterms 2020. Popis jejich využití byl proveden v rámci teoretické části po nastudování odborné literatury a zákonů a v rámci praktické části analýzou dotazníkového šetření. Pro jejich zhodnocení byla stanovena výzkumná tvrzení, která byla vyhodnocena v rámci obdržených odpovědí z dotazníkového šetření.

Nejčastěji aplikovanou dodací paritou českých firem, které se zúčastnily dotazníkového šetření je doložka EXW. Tato doložka je velmi výhodná pro prodávající stranu, která platí minimální náklady a nese riziko pouze do poskytnutí zboží kupujícímu. Bohužel tato doložka má i své nevýhody, a to v případě dokazování, že zboží opustilo Českou republiku, protože například při dodání zboží do jiného členského státu, kdy se na zboží vztahuje osvobozené plnění, dodavatel nedokáže ovlivnit skutečnost, zda zboží stát opustilo, či nikoliv a musí shromáždit tři důkazy, aby splnil bezezbytku podmínky dané zákonem o DPH.

V rámci rozrůstání a modernizace trhů, se musí přizpůsobovat jak vykládací pravidla, tak i firmy. Poslední aktualizace Incoterms nastala v roce 2020. Pravidlům se přizpůsobování současným trendům daří, protože dotázané společnosti považují Incoterms 2020 za užitečnější než předchozí verze. Jejich užitečnost spočívá ve větší srozumitelnosti, v lepší přehlednosti a struktuře pravidel. Podle respondentů se také zlepšila dostupnost informací a s tím souvisí i více informací pro výběr doložky, kterou firmy použijí ve svých smlouvách. Jejich užitečnost taky potvrzuje fakt, že téměř 65 % dotázaných Incoterms 2020 nyní používá.

Adaptovat se zvládají i firmy s dlouholetou tradicí, které udržují krok a neváhaly začít do svých kupních smluv aplikovat Incoterms 2020. Ze 42 firem s více než 20letou tradicí 29 používá Incoterms 2020.

A jak jsou na tom společnosti s používáním doložek, když obchodují v České republice? V rámci provedeného dotazníkového šetření společnosti používají v kupních smlouvách doložky Incoterms, ale pouze tehdy, pokud obchodují i se zahraničím. V případě, kdy dotázané společnosti obchodují pouze na území Českého státu pravidla Incoterms při svých obchodech nepoužívají.

Mezi nejčastější důvody, proč dotázané firmy používají Incoterms ve svých smlouvách patří jejich celosvětová známost a dále fakt, že snižují riziko při obchodování. Třetím nejčastějším důvodem je ulehčení při vytváření kupních smluv. Některé dotázané společnosti také uvedly, že mezi důvody, proč používají Incoterms, je i pomoc při účtování a vyměřování DPH.

Přínos práce spočívá v popisu a zhodnocení rámce Incoterms, přičemž došlo k propojení s problematikou účetnictví a daní z přidané hodnoty. Práce tak může sloužit jako inspirace pro společnosti, které chtějí začít přidávat Incoterms do svých smluv a zjišťují si potřebné informace. Najdou zde jak teoretický popis výše zmíněných témat, tak i odkazy na důležité dokumenty, ze kterých můžou čerpat informace. A dále zde mohou najít inspiraci od společností, které již Incoterms používají.

6 Summary

This bachelor thesis describes the international, interpretation rules of Incoterms and their use. With the rapid development of new technologies, international trade is also evolving. This is accompanied by updates to globally recognized clauses. The aim of this thesis was to describe and evaluate their use with emphasis on changes in connection with Incoterms 2020. The theoretical part deals with the topics of value added tax, accounting and Incoterms with a focus on changes associated with the amendment of clauses. In the practical part, an empirical survey was conducted using a questionnaire sent to companies that use Incoterms in their contracts. These companies were selected on the basis of export and import directories on proven internet portals.

The contribution of the thesis lies in the description and evaluation of the Incoterms framework, associated with the issues of accounting and value added taxes. The thesis can thus serve as inspiration for companies that want to start adding Incoterms to their contracts and find out the necessary information. Here they will find both a theoretical description of the above-mentioned topics and links to important documents from which they can draw information. They can also find inspiration from companies that already use Incoterms in the form of a justification for using Incoterms, the most commonly used clauses and an evaluation of Incoterms 2020.

Key words: value added tax, accounting, Incoterms, international trade

7 Seznam grafů a tabulek

Seznam grafů

Graf 1 Druh dopravy	32
Graf 2 Systém VIES.....	33
Graf 3 INCOTERMS	35
Graf 4 Používaná verze Incoterms v kupních smlouvách.....	36
Graf 5 Používali jste starší verze Incoterms?	37
Graf 6 Druh obchodu – vnitrostátní, mezinárodní	37
Graf 7 Doložky v kupních smlouvách	38
Graf 8 Nejpoužívanější doložky	39
Graf 9 Důvody pro používání Incoterms	40
Graf 10 Je toto členění více přehledné?	41
Graf 11 Incoterms 2020	42
Graf 12 Porovnání Incoterms 2020 a starších verzí	43
Graf 13 Vztah aplikované verze Incoterms a délce podnikání	46

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Členění Incoterms před rokem 2010	9
Tabulka 2 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, cena zboží bez DPH.....	22
Tabulka 3 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, cena zboží včetně DPH.....	22
Tabulka 4 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, Evropská unie	23
Tabulka 5 – Účtování DPH: plátce, pohled odběratele, třetí země	23
Tabulka 6 – Účtování DPH: plátce, pohled dodavatele, ČR	23
Tabulka 7 – Účtování DPH: plátce, pohled dodavatele, zahraničí	24
Tabulka 8 – Čerpání informací	34

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník

Příloha 2: Grafické zpracování dotazníkového šetření

8 Bibliografie

1. Carr, I., & Stone, P. (2018). *International trade law*. London: Routledge.
2. Davis, J., & Vogt, J. (2021/03/08). Incoterms® 2020 and the missed opportunities for the next version. *International Journal Of Logistics Research And Applications*, 1-24. <https://doi.org/10.1080/13675567.2021.1897974>
3. Dimitrov, P. (2020). *Přechod nebezpečí dle Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží* (Diplomová práce). Brno.
4. ICC Česká republika. (c2013-2021). ICC ve světě [Online]. Retrieved from <https://www.icc-cr.cz/cs/o-icc/icc-ve-svete>
5. Kadlecová, J. (2020). Nové obchodní podmínky INCOTERMS 2020 a jejich vliv na účetnictví [Online]. *dReport*, 1. Retrieved from <https://www.dreport.cz/blog/nove-obchodni-podminky-incoterms-2020-a-jejich-vliv-na-ucetnictvi/>
6. Lešingrová, R. (2006). *Člověk a výkonnost: Vývoj obchodu*. Uherské Hradiště: Roma.
7. Rožek, P. (2019). *Incoterms 2020: Pravidla ICC pro použití doložek pro domácí a mezinárodní obchod*. Praha: Národní výbor Mezinárodní obchodní komory v České republice.
8. Ondřej, J. (2014). *Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
9. Pazniakou, P. (2020). The application of the Incoterms 2020 to the international trade.
10. Pitner, L. (2006). *Daň z přidané hodnoty*. Praha: ASPI.
11. Prováděcí nařízení rady (EU) 2018/1912 ze dne 4. prosince 2018
12. Ramberg, J. (2011). *ICC Guide to Incoterms 2010: Understanding and practical use*. Paris: International Chamber of Commerce.
13. Reinoha, M. (2020, 10. října). *DPH při obchodu se zbožím mezi členskými státy EU a třetími zeměmi v roce 2020*. YouTube. [vid. 2022-03-01] Retrieved from: https://www.youtube.com/watch?v=9G_x0PqQSCU
14. Rozehnalová, N. (2010). *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika.
15. Sousa, G. L. de. (2021). Incoterms, VAT and Customs: International Trade of Tangible Goods: International Trade of Tangible Goods. *Global Trade And Customs Journal*, 120-137. Retrieved from <http://www.kluwerlawonline.com/api/Product/CitationPDFURL?file=JournalsGTCJGTCJ2021014.pdf>
16. Štohl, P. (2017). *Učebnice účetnictví 2017: pro střední školy a pro veřejnost*. Znojmo: Pavel Štohl.
17. The history of Incoterms [Online]. (2021). Retrieved from <https://www.icontainers.com/us/2018/10/16/history-of-incoterms/>

18. Tlapáková, K. (2012). *Dodací podmínky INCOTERMS v mezinárodním obchodě* (Diplomová práce). České Budějovice.
19. Týč, V. (2010). *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. Praha: Leges.
20. Vančurová, A., Láchová, L., & Zidková, H. (2020). *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer.
21. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
22. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Příloha 1: Dotazník

Seznámení s firmou:

1. CZ-NACE je zkratka pro klasifikaci ekonomických činností a předpona CZ určuje, že se klasifikace týká činností prováděných v České republice. V jakém odvětví podle této klasifikace podniká Vaše firma?

(pokud podnikáte ve více obchodech, zaškrtněte prosím pouze ten, který nejvíce vyhovuje dotazníku)

- a. Zemědělství, lesnictví, rybářství
- b. Těžba a dobývání
- c. Zpracovatelský průmysl
- d. Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu
- e. Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi
- f. Stavebnictví
- g. Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel
- h. Doprava a skladování
- i. Ubytování, stravování, pohostinství
- j. Informační a komunikační činnosti
- k. Peněžnictví a pojišťovnictví
- l. Činnosti v oblasti nemovitostí
- m. Profesní, vědecké a technické činnosti
- n. Administrativní a podpůrné činnosti
- o. Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
- p. Vzdělávání
- q. Zdravotní a sociální péče
- r. Kulturní, zábavní a rekreační činnosti
- s. Ostatní činnosti
- t. Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; Činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu
- u. Činnosti exteriálních organizací a orgánů

2. Jak dlouho již provozujete činnost ve výše uvedeném odvětví?
- Méně než 5 let
 - 5–10 let
 - 11–20 let
 - Více než 20 let
3. Jak velkou jednotkou je Vaše společnost?
(A (aktiva celkem); O (roční úhrn čistého obratu); Z (průměrný počet zaměstnanců))
- Mikro jednotkou (nepřekračuje alespoň 2 podmínky - A: 9 000 000, O: 18 000 000, Z: 10)
 - Malou jednotkou (nepřekračuje alespoň 2 podmínky - A: 100 000 000, O: 200 000 000, Z: 50)
 - Střední jednotkou (nepřekračuje alespoň 2 podmínky - A: 500 000 000, O: 1 000 000 000, Z: 250)
 - Velkou jednotkou (překračuje alespoň 2 podmínky - A: 500 000 000, O: 1 000 000 000, Z: 250)
4. Na jakém území obchodujete?
(Třetí země: podle zákona o DPH se takto označuje země, která není součástí Evropské unie (Vyberte jednu nebo více odpovědí))
- Česká republika
 - Evropská unie
 - Třetí země
5. Jaké typy dopravy používáte během Vašich obchodních transakcí?
(vyberte jednu nebo více možností)
- Silniční
 - Železniční
 - Letecká
 - Vodní
 - Jiné

Daňové aspekty a účetnictví:

6. Vedete...
 - a. Zjednodušený rozsah účetnictví
 - b. Účetnictví v plném rozsahu
 - c. Daňovou evidenci

7. V systému VIES si lze ověřit identifikační číslo zahraniční osoby pro účely daně z přidané hodnoty. Číníte tak:
 - a. V případě zahájení spolupráce s novým obchodním partnerem
 - b. V případě podezření na chybu/podvod
 - c. Zatím jsem DIČ takto neověřoval a nechystám se
 - d. Tuto informaci v případě potřeby využiji v budoucnu
 - e. Jiná

8. Kde nejvíce čerpáte informace o DPH
 - a. Zákon / odborná literatura
 - b. Školení
 - c. InternetÚčetnictví
 - a. Zákon / odborná literatura
 - b. Školení
 - c. Internet

9. Vaše daňové doklady mají převážně
 - a. Elektronickou podobu
 - b. Listinnou podobu
 - c. Obě formy mají stejnou míru využití

10. Jaký účetní program používáte?
 - a. Money S3
 - b. Pohoda
 - c. Profit
 - d. Abra

- e. Helios Red
- f. Vlastní
- g. Žádný
- h. Jiné

Incoterms:

11. Incoterms – International Commercial Terms (mezinárodní obchodní podmínky)
- je soubor mezinárodních pravidel, která vykládají nejčastěji používané obchodní doložky v mezinárodním, ale i vnitrostátním obchodě. Znáte a používáte tyto doložky při Vašem obchodním styku?

(Pokud Incoterms nepoužíváte, děkuji Vám za Váš čas. Prosím odešlete dotazník v této podobě, bez vyplnění ostatních otázek.)

- a. Známe a používáme je
- b. Známe, ale nepoužíváme je
- c. Neznáme, ale tuto informaci v případě potřeby využijeme v budoucnu
- d. Neznáme a ani pro nás tato problematika není relevantní

12. Jakou verzi Incoterms nyní používáte ve svých kupních smlouvách?

- a. Nevěděli jsme, že můžeme používat starší verze – Incoterms 2020
- b. Incoterms 2020
- c. Incoterms 2010
- d. Incoterms 2000
- e. Starší

13. Používali jste starší verze Incoterms?

(vyberte jednu nebo více možností)

- a. Ne
- b. Ano, Incoterms 2010
- c. Ano, Incoterms 2000
- d. Ano, Incoterms 1990
- e. Jiná

14. Doložky Incoterms používáte pro

- a. Vnitrostátní obchod
- b. Mezinárodní obchod

c. Vnitrostátní i mezinárodní obchod

15. Používáte Incoterms pouze v jejich původní podobě nebo je dál doplňujete či měníte?

- a. Nevěděli jsme, že se položky můžeme upravovat – pouze původní podoba
- b. Pouze v původní podobě
- c. Doplňujeme a měníme je podle potřeb podniku

16. Jaké doložky používáte ve Vašich kupních smlouvách
(vyberte jednu nebo více možností)

- a. EXW (Ex Works)
- b. FCA (Free Carrier)
- c. CPT (Carriage Paid To)
- d. CIP (Carriage and Insurance Paid To)
- e. DAP (Delivered at Place)
- f. DPU (Delivered at Place Unloaded)
- g. DDP (Delivered Duty Paid)
- h. FAS (Free Alongside Ship)
- i. FOB (Free on Board)
- j. CFR (Cost and Freight)
- k. CIF (Cost Insurance and Freight)
- l. Jiná

17. Jakou doložku používáte nejčastěji?

- a. EXW (Ex Works)
- b. FCA (Free Carrier)
- c. CPT (Carriage Paid To)
- d. CIP (Carriage and Insurance Paid To)
- e. DAP (Delivered at Place)
- f. DPU (Delivered at Place Unloaded)
- g. DDP (Delivered Duty Paid)
- h. FAS (Free Alongside Ship)
- i. FOB (Free on Board)
- j. CFR (Cost and Freight)
- k. CIF (Cost Insurance and Freight)

1. Jiná

18. Proč jste do svých kupních smluv začali používat Incoterms?

(vyberte jednu nebo více možností)

- a. Pomoc při účtování
- b. Pomoc při vyměřování DPH
- c. Ulehčení vytváření kupních smluv
- d. Z důvodu ceny
- e. Snížení míry rizika
- f. Na přání našeho obchodního partnera
- g. Jsou celosvětově uznávané
- h. Jiné

19. Uvádíte do Vaší kupní smlouvy odstavec/ větu, že je kupující povinen Vám dodat důkazní prostředky nebo se odkazujete na články Incoterms (Incoterms 2020 – článek B6 „Dokumenty pro přepravu a dodání“)?

- a. Uvádíme do smlouvy větu/odstavec
- b. Odkazujeme se na články v Incoterms
- c. Jiná

20. Víte že oficiálně od roku 2010 člení pravidla podle typu dopravy?

(Od roku 2010 se pravidla člení na dva druhy:

- 1. Pravidla pro libovolný nebo libovolné druhy dopravy*
- 2. Pravidla pro námořní a vnitrozemskou vodní přepravu)*

- a. Ano, víme
- b. Ne, nevíme

21. Považujete členění podle typu dopravy za více přehledné oproti členění podle skupin E, F, C a D?

(Rozdělení podle skupin E, F, C a D je užitečné, když chceme zjistit, kolik povinností mají jednotlivé strany při přepravě zboží. Doložky se rozřazovaly do kategorií podle prvního písmena svého názvu (př: do skupiny E patřilo pravidlo EXW).)

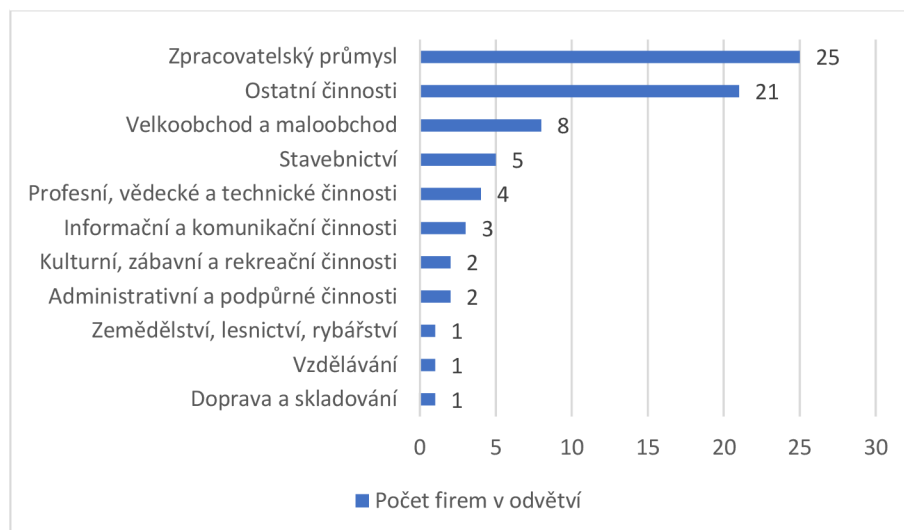
- a. Ano, novější členění je přehlednější
- b. Členění nám přijdou stejně přehledná
- c. Ne, novější členění je méně přehledné

- d. Členění doložek pro nás není při výběru podstatné
22. Pokud používáte Incoterms 2020 odhodnoťte na stupnici jako ve škole 1–5
(Pokud Incoterms 2020 nepoužíváte, odešlete prosím dotazník bez vyplnění následujících otázek. Děkuji Vám za Váš čas.)
- a. Srozumitelnost
 - b. Přehlednost
 - c. Struktura
 - d. Dostupnost informací
 - e. Pomoc při výběru doložky
 - f. Vaše spokojenost a celkový dojem
23. Pokud jste dříve používali starší verzi Incoterms a nyní používáte Incoterms 2020 považujete SROZUMITELNOST
- a. Incoterms 2020 jsou srozumitelnější
 - b. Incoterms 2020 jsou méně srozumitelné
 - c. Žádná verze není srozumitelná
24. Pokud jste dříve používali starší verzi Incoterms a nyní používáte Incoterms 2020 považujete PŘEHLEDNOST
- a. Incoterms 2020 jsou přehlednější
 - b. Incoterms 2020 jsou méně přehledné
 - c. Žádná verze není přehledná
25. Pokud jste dříve používali starší verzi Incoterms a nyní používáte Incoterms 2020 považujete JEDNOZNAČNOST VÝBĚRU DOLOŽKY
- a. Incoterms 2020 jsou jednoznačnější
 - b. Incoterms 2020 jsou méně jednoznačné
 - c. Žádná verze není jednoznačná
26. Pokud jste dříve používali starší verzi Incoterms a nyní používáte Incoterms 2020 považujete NÁPOMOC PŘI ÚČTOVÁNÍ
- a. Incoterms 2020 jsou nápomocné
 - b. Incoterms 2020 jsou méně nápomocné
 - c. Žádná verze není nápomocná
27. Pokud jste dříve používali starší verzi Incoterms a nyní používáte Incoterms 2020 považujete NÁPOMOC PŘI VYMĚŘOVÁNÍ DPH

- a. Incoterms 2020 jsou nápomocné
- b. Incoterms 2020 jsou méně nápomocné
- c. Žádná verze není nápomocná

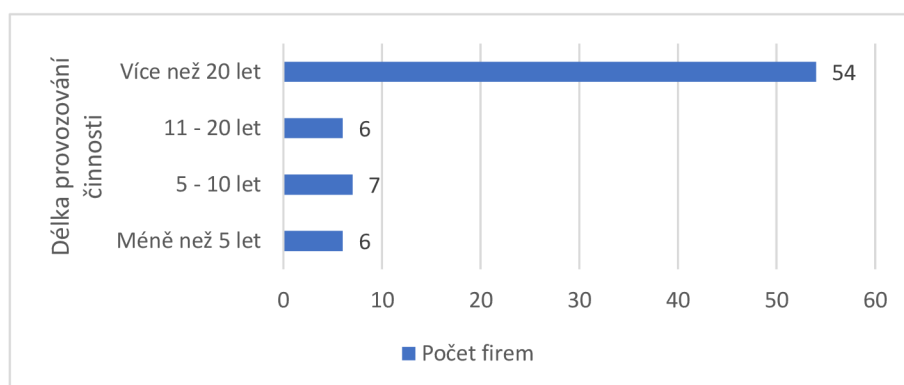
Příloha 2: Grafické zpracování dotazníkového šetření

Grafické zobrazení 1 Klasifikace podle ekonomických činností

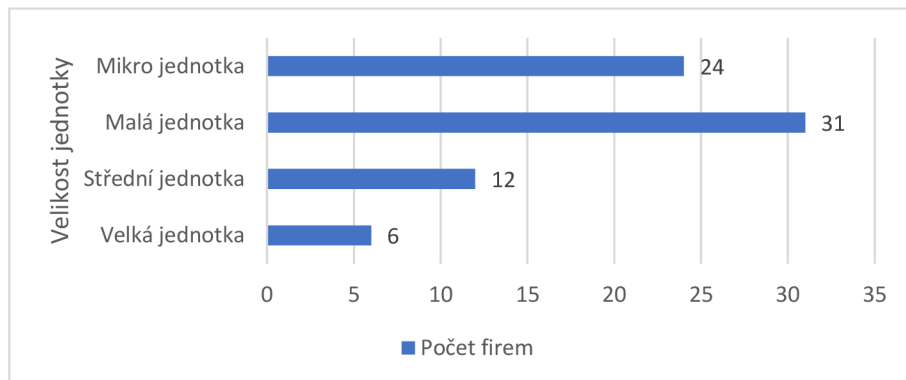
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 2 Délka provozování činnosti

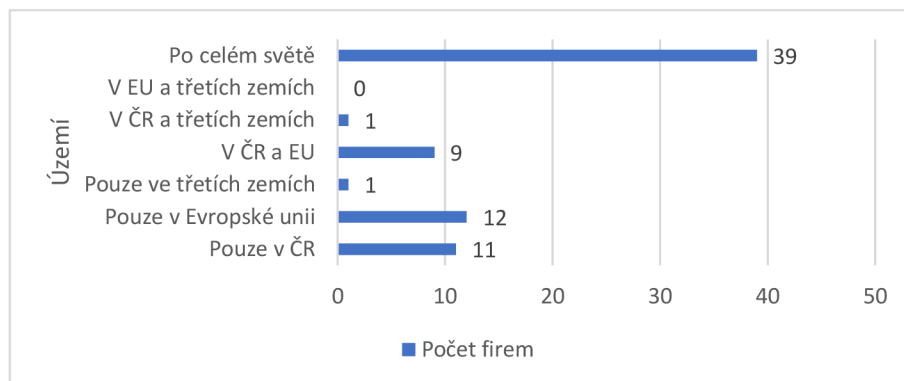
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 3 Velikost jednotky

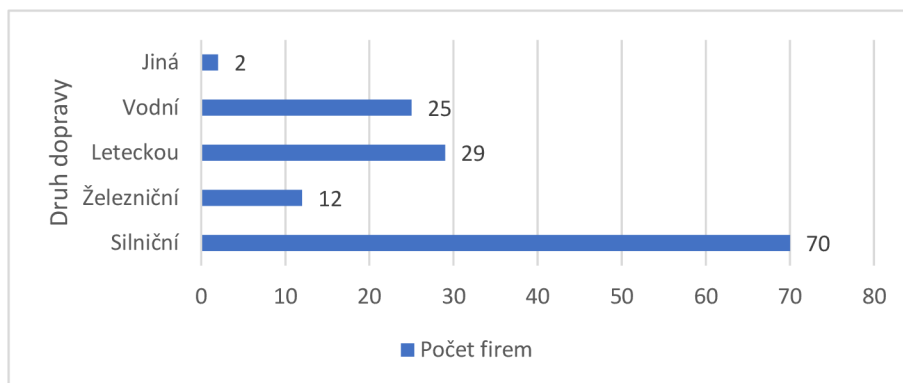
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 4 Území pro obchodování

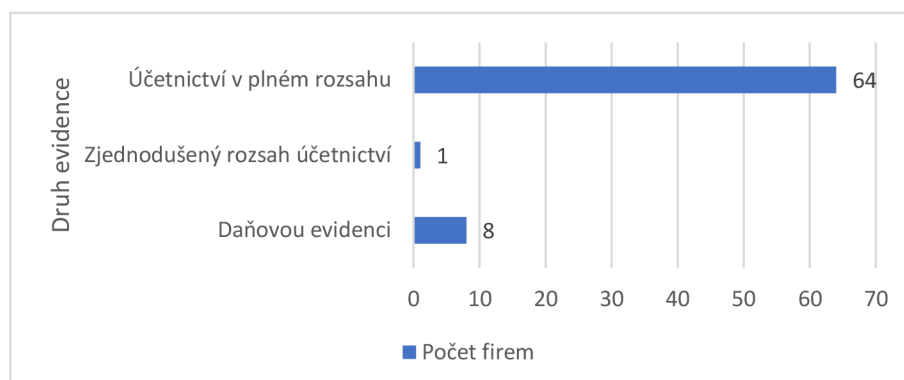
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 5 Druh dopravy

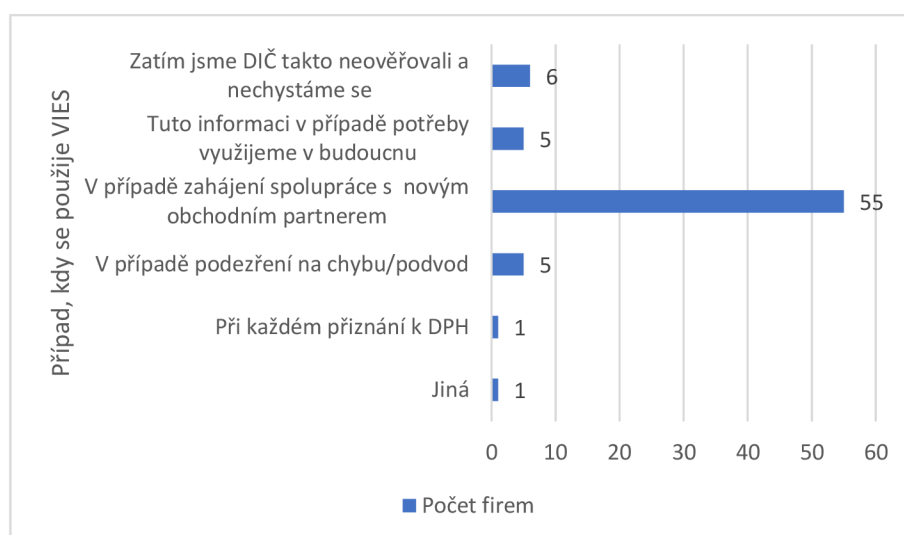
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 6 Druh evidence

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 7 Systém VIES

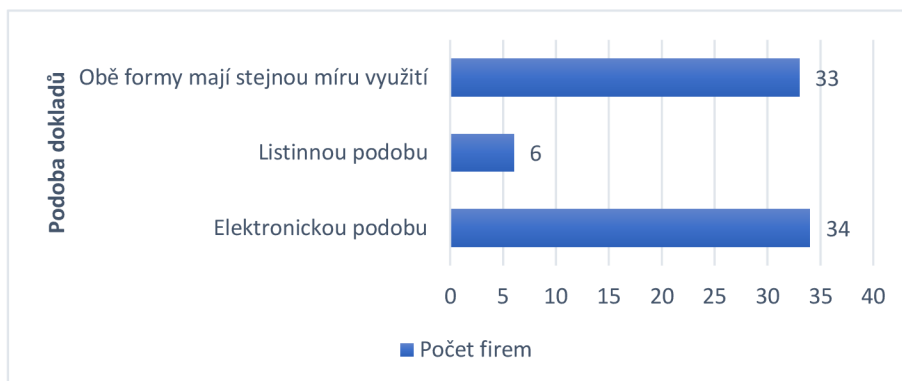
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 8 Čerpání informací

	Zákon/odborná literatura	Školení	Internet
DPH	31	23	19
Účetnictví	33	24	16

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 9 Podoba dokladů

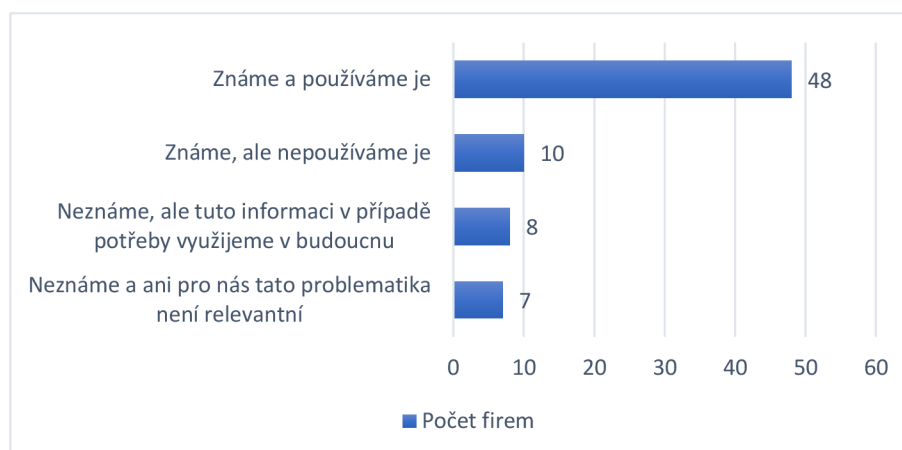
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 10 Účetní programy

Název programu	Počet firem
Pohoda	19
Vlastní	11
Helios	7
Abra	5
QI	4
Navision/Microsoft	4
Money S3	2
MRP	2
Žádný	2
Ostatní	17

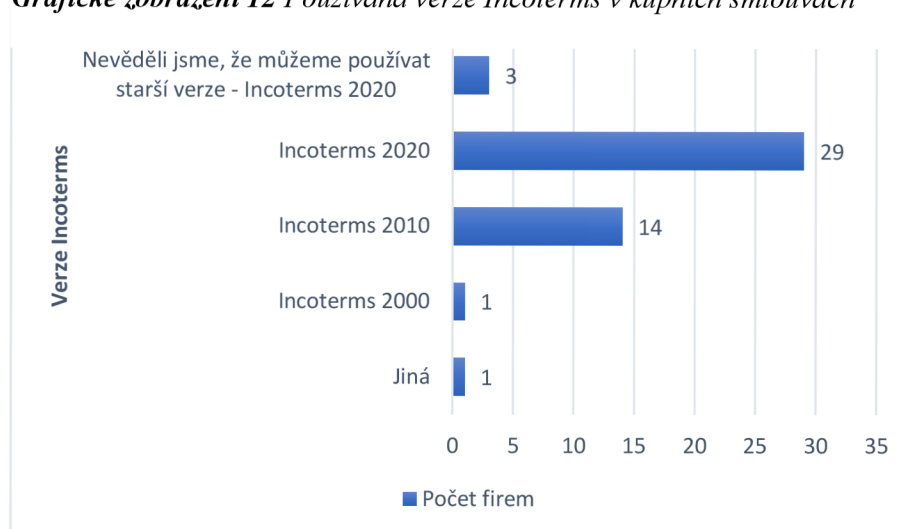
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 11 Incoterms

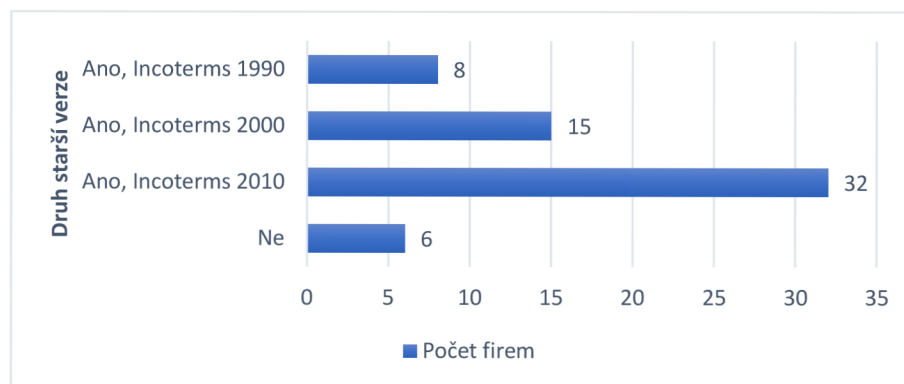
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 12 Používaná verze Incoterms v kupních smlouvách

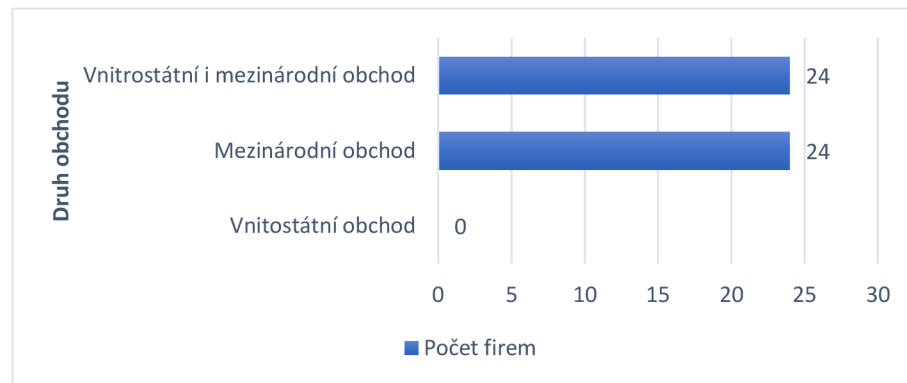
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 13 Používali jste starší verze Incoterms?

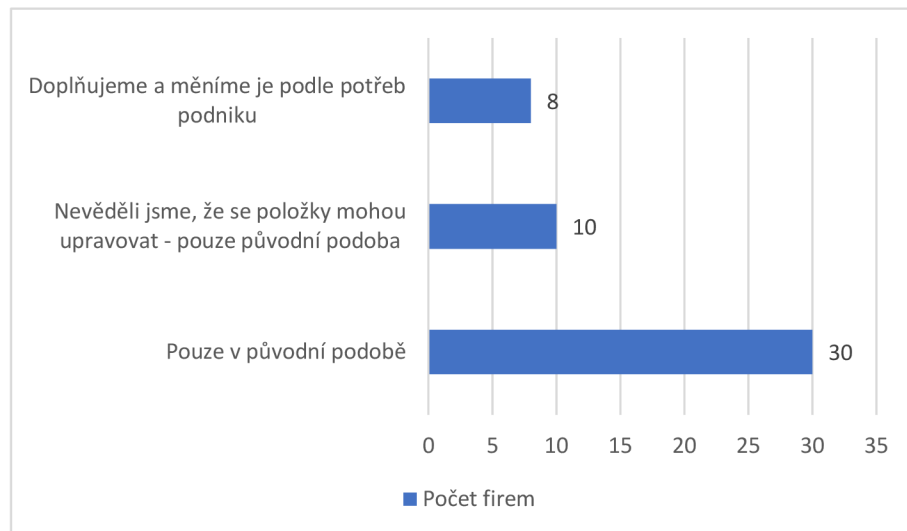
Zdroj: Vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 14 Druh obchodu – vnitrostátní, mezinárodní

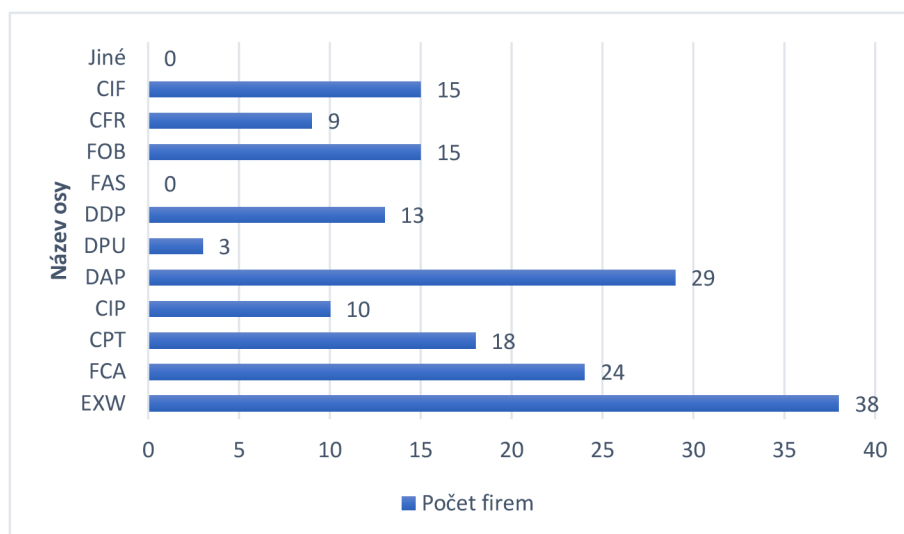
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 15 Podoba Incoterms v kupních smlouvách

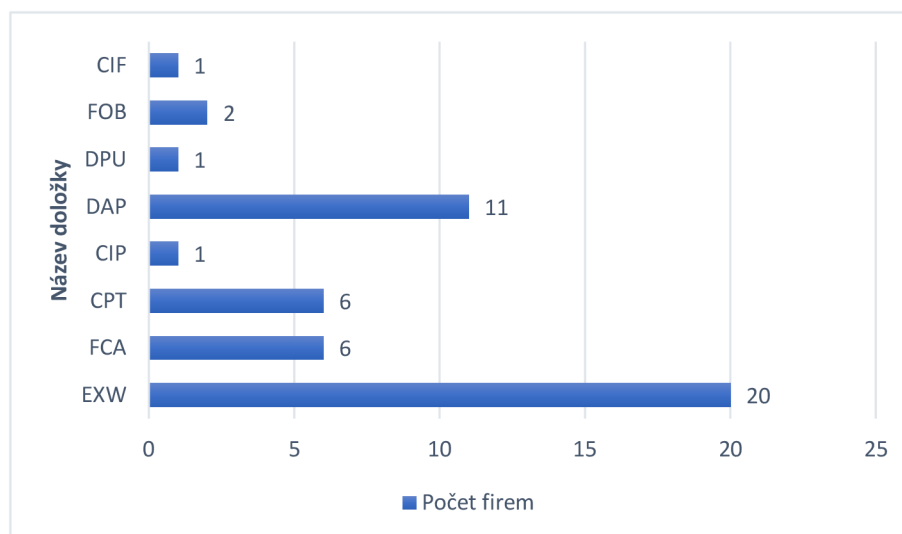
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 16 Doložky v kupních smlouvách

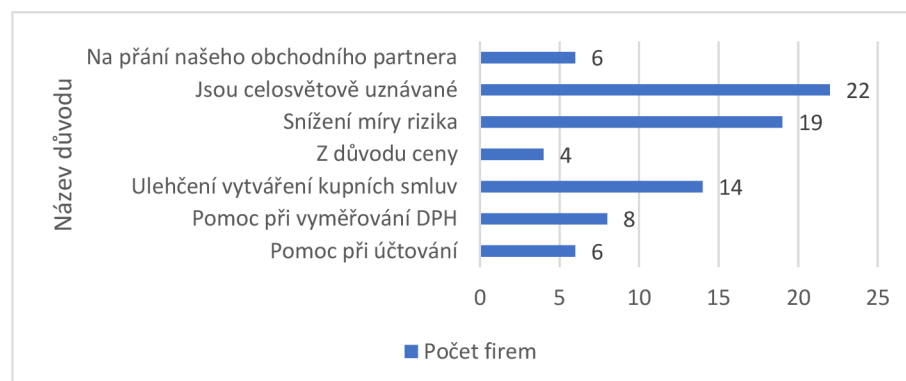
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 17 Nejpoužívanější doložky

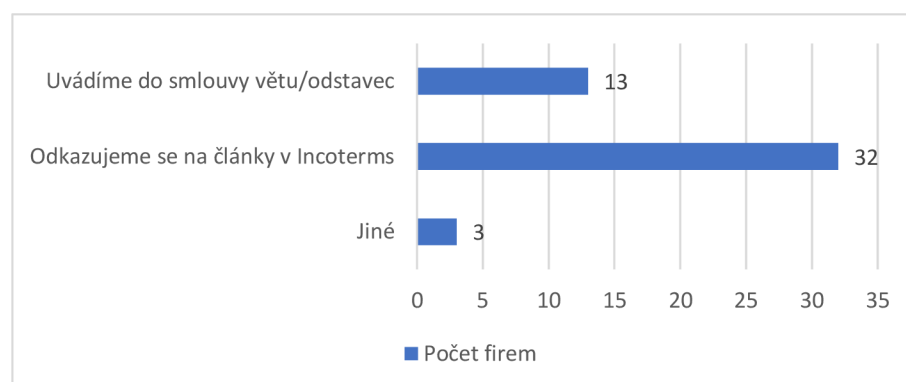
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 18 Důvody pro používání Incoterms

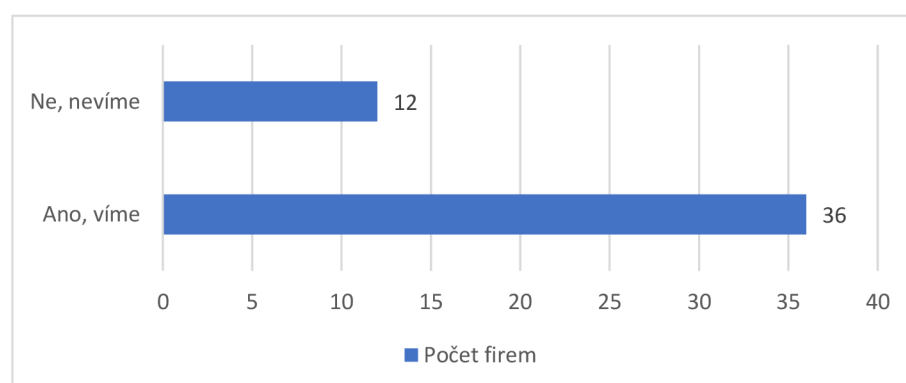
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 19 Dokumenty pro přepravu a dodání

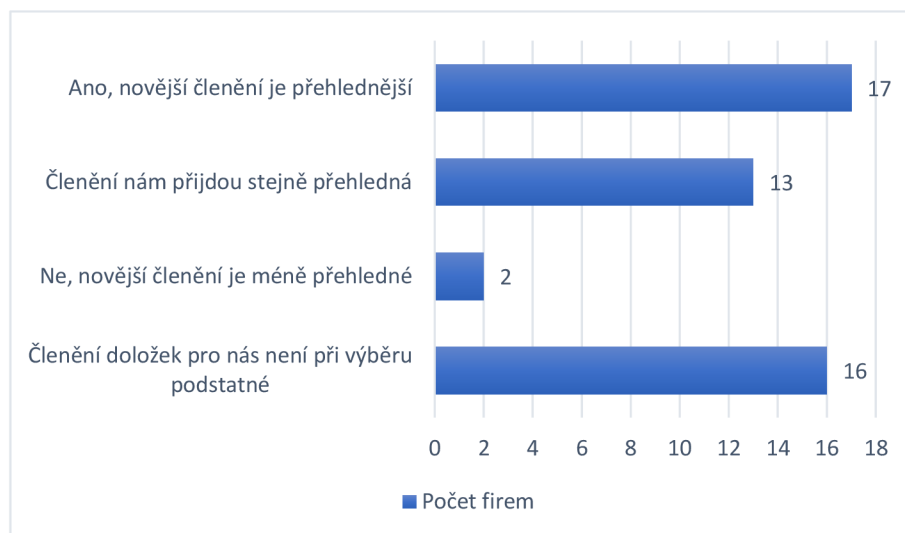
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 20 Víte, že oficiálně se od roku 2010 člení pravidla podle typu dopravy?

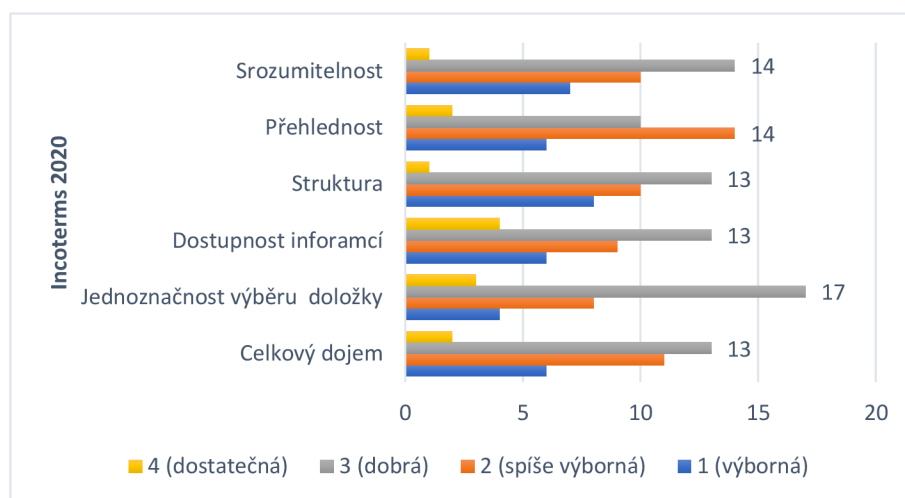
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 21 Je toto členění více přehledné?

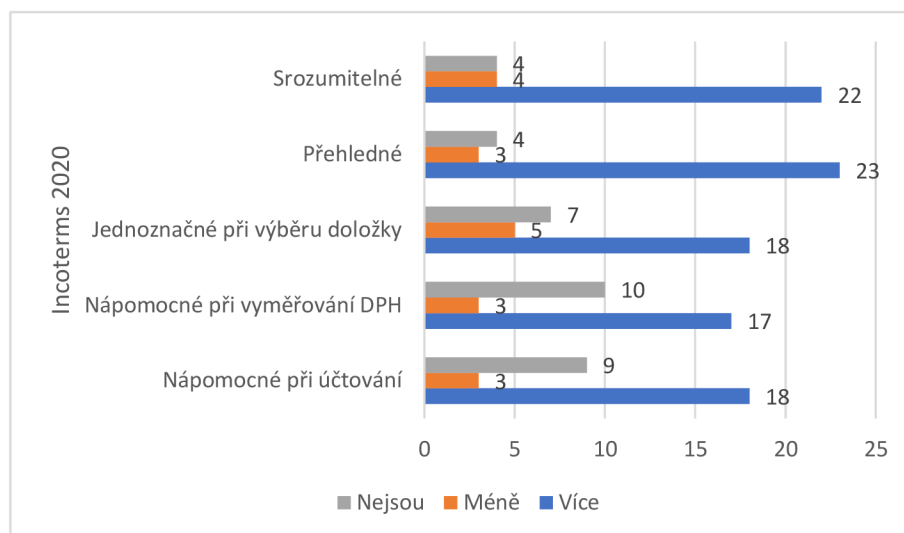
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 22 Incoterms 2020

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Grafické zobrazení 23 Porovnání Incoterms 2020 a starších verzí

Zdroj: vlastní zpracování, 2022